

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS SHELACH • MAAMAR 17

ביאור הדברים ע"פ אני כו' דפ' ציצית וענין...

Explicación de las palabras «Yo soy
[Havaiá, tu D'os]» en la sección de tzitzit

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Levi Itzjak

LikuteiTorah.com

LA PARASHÁ JASÍDICA

likuteitorah.com/es/likutei-torah/shelach/17/

1 ביאור הדברים ע"פ אני כו' דפ' ציצית וענין בשעה שישראל אומרים יהא שמיה רבא כו'.

Una explicación de las palabras “Yo soy”, etc., de la sección de tzitzit, y del asunto de “Cuando Israel dice: ‘Que Su gran Nombre’”, etc.

להבין ענין הרצון שנתבאר שהוא בחי' חיצונית נגד השכל דהלא הרצון גבוה מהשכל (כי הרצון הוא בחינת כתר והשכל הוא בחינת חכמה וזהו שמבקשים יהי רצון ועמ"ש בד"ה מה יפו פעמיך ובד"ה מזוזה מימין).

[Debemos] comprender el asunto de la voluntad, que fue explicada como el nivel de la dimensión exterior (jitzoniut) en relación con el intelecto: pues ¿acaso la voluntad no es superior al intelecto? (Porque la voluntad es el nivel de Kéter (la Corona), y el intelecto es el nivel de Jojmá (sabiduría); por eso pedimos: “Yehi ratzón” [Que haya voluntad]. Véase también lo escrito en el discurso que comienza “¿Qué hermosos son tus pasos!” y en el discurso que comienza “La mezuzá a la derecha”).

אך הענין כי יש בי בחי' שכל. אי הוא בחי' חכמה אבא דאצילות שיונק ממזלא דאריך והוא למטה מהרצון

Sin embargo, la explicación es que hay dos niveles de intelecto. Uno es el nivel de Jojmá, Aba del Mundo de Atzilut (Emanación), que recibe su sustento del mazal de Arij [Anpín]; y está por debajo de la voluntad,

שהרי יניקתו מבחי' שערות בלבד הנמשכות מבחינת גלגלתא שהוא רצון ואין ערוך השערות לגבי בחי' גלגלתא עצמה, והבי' הוא בחינת מוחא סתימאה

pues recibe su sustento únicamente del nivel de los cabellos, que descienden del nivel de la Gulgalta (el cráneo), que es la voluntad; y los cabellos no guardan comparación alguna con el nivel de la Gulgalta misma. El segundo es el nivel de Moja Stimaá (el cerebro oculto),

שהוא בחינת שכל הנעלם מכל רעיון והוא למעלה מן הרצון כי בו הוא בחינת תענוג שהוא בבחי' א"ס ממש

que es el nivel del “intelecto oculto a todo pensamiento”; está por encima de la voluntad, pues dentro de él se encuentra el nivel del deleite, que es el propio Infinito (Ein Sof).

(והרצון הוא בחי' חיצוניות של מו"ס [מוחא סתימאה] וכמו הגלגלת לגבי המוח שכתוכו, שבחינת מו"ס [מוחא סתימאה] הוא הפנימיות של הרצון שהוא הטעם הכמוס של הרצון, וכל זה מבואר בע"ח [בעץ חיים]) (שער כ"ב פ"ה)

(Y la voluntad es la dimensión exterior de Moja Stimaá, como el cráneo en relación con el cerebro que contiene; pues el nivel de Moja Stimaá es la dimensión interior (pnimiut) de la voluntad, es decir, la razón oculta de la voluntad. Todo esto está explicado en Etz Jaim) (Sha'ar 22, capítulo 5):

כי המוח הסתום שבכתר כו' בכתר יש בו בחי' פנימיות שהם מוחין שבו בעצמו כו'

“Pues el cerebro oculto que está en Kéter”, etc.; “en Kéter hay un nivel de dimensión interior, que son los mojin que están dentro de él mismo”, etc.

ע"ש, הרי מבואר מזה דבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] זהו פנימית דגלגלתא שהיא חיצוניות שלו וכמשנ"ת [וכמו שנתבאר] גם כן במ"א בביאור ע"פ כי על כל כבוד חופה ונקרא סתימאה כי אינו בא לידי גילוי כלל.

Véase allí. De esto resulta, pues, que el nivel de Moja Stimaá es la dimensión interior de la Gulgalta, que es su dimensión exterior, como también se explicó en otro lugar, en la explicación del versículo “Sobre toda gloria habrá un palio”. Se la llama Stimaá (oculta) porque nunca llega a revelarse en absoluto.

מה שאין כן חכמה דאצילות דאתפתחא לל"ב שבילין וכמ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] (דקכ"ח סע"ב [סוף עמוד ב]) שזהו ענין ונהר יוצא מעדן כו'.

Lo mismo no ocurre con Jojmá de Atzilut, que “se abre en treinta y dos senderos”, como está escrito en el Zohar, parte III (final de 128b): este es el significado de “Y un río sale de Edén”, etc.

והמשכת החכמה דאצילות מח"ס [מחכמה סתימאה] הוא על ידי שערות ועל זה נאמר וזרח משעיר למו (עמ"ש מזה בביאור ע"פ ואהיה אצלו אמון וע"פ תורה צוה כו')

Y la transmisión de Jojmá de Atzilut desde la Jojmá oculta (Jojmá Setimá) se realiza por medio de cabellos; acerca de esto se dice: “Y resplandeció desde Seír para ellos” (véase lo escrito sobre esto en la explicación de “Entonces yo estaba junto a Él como un niño criado”, y de “La Torá [que Moshé] ordenó”, etc.):

שבחינת שיערה א' בלבד נמשך להיות מושג ולהיות תענוג הנשמות בגי'ע [בגן עדן] כו'. וגם המשכת השערות ויניקתן מח"ס הוא ע"י בחי' גלגלתא שמכסה על מו"ס [מוחא סתימאה]

pues solo se transmite el nivel de un único cabello, para que pueda ser comprendido y constituya el deleite de las almas en el Gan Eden, etc. Además, la transmisión de los cabellos y su sustento desde la Jojmá oculta se realiza a través del nivel de la Gulgaltá, que cubre la Moja Setimá;

דהיינו שהרצון מסתיר ומעלים את בחינת מו"ס [מוחא סתימאה] שלמעלה מהרצון ולהיות רק שיערה לבד נמשכת על ידי הגלגלת כו',

es decir, la voluntad oculta y encubre el nivel de la Moja Setimá, que está por encima de la voluntad, de modo que solo se transmite un único cabello por medio del cráneo, etc.

ולכן מבואר בענין מנין הע"ס [העשר ספירות] דלפעמים הכתר נמנה במנין הע"ס [העשר ספירות] ופעמים הדעת נמנה ואז אין הכתר נמנה, והיינו כי כשמונים בחינת חיצוניות הע"ס [העשר ספירות]

Por eso se explica, acerca del cómputo de las Diez Sefirot, que a veces Kéter se incluye en el cómputo de las Diez Sefirot y a veces se incluye Daat, y entonces Kéter no se cuenta. Es decir: cuando se cuenta el nivel de la dimensión exterior de las Diez Sefirot,

אזי גם הכתר נמנה במנין הספירות, כי חיצוניות הכתר דהיינו הרצון נמנה בכלל עשר ספירות. אבל בבחינת פנימיות אין הכתר נמנה.

entonces también Kéter se incluye en el cómputo de las Sefirot, pues la dimensión exterior de Kéter —es decir, la voluntad— se cuenta entre las Diez Sefirot. Pero, en el nivel de la dimensión interior, Kéter no se cuenta.

כי פנימיות הכתר הוא מו"ס [מוחא סתימאה] שהוא בחינת א"ס ממש ואינו בכלל ע"ס [עשר ספירות] אלא שהוא מקור כו' ואז החכמה דאצילות היא הראשונה שבע"ס [שבעשר ספירות] ראשית חכמה.

Pues la dimensión interior de Kéter es la Moja Setimá, que es el nivel del Infinito mismo, y no está incluida entre las Diez Sefirot, sino que es su fuente, etc. Y entonces Jojmá de Atzilut es la primera de las Diez Sefirot: "reshit Jojmá" (el comienzo es Jojmá).

(ולפי זה מה שכתוב במ"א בדוכתי טובא בענין תורה ומצות בהא דלפעמים משמע שהתורה היא למעלה מהמצות ופעמים משמע שהמצות הם למעלה מהתורה שהענין הוא ששניהם אמת

(Y, de acuerdo con esto, lo escrito en otros lugares, en muchos pasajes, acerca de la Torá y las mitzvot —que a veces parece indicar que la Torá está por encima de las mitzvot y otras veces que las mitzvot están por encima de la Torá— se explica diciendo que ambas cosas son ciertas,

כי התורה היא מבחי' מוחא והמצות מבחי' גלגלתא ויש מעלה במוח שאינו בגלגלתא שהוא בחינת פנימית ויש מעלה בגלגלתא שהוא חיצונית עליון יותר כו'.

pues la Torá proviene del nivel del Moaj (el cerebro), y las mitzvot, del nivel de la Gulgaltá; y hay una ventaja en el cerebro que no se encuentra en la Gulgaltá, pues es el nivel de la dimensión interior, y hay una ventaja en la Gulgaltá, pues es una dimensión exterior más elevada, etc.

צ"ל לפי זה [לפי זה] דהיינו לפי שהתורה נמשכת מחכמה דאצילות ולגבי חכמה דאצילות שייך לומר כן שעם היותה בחינת פנימית וגלגלתא היא חיצונית.

debe, según esto, [entenderse] así: porque la Torá se extrae de Jojmá de Atzilut, y con respecto a Jojmá de Atzilut corresponde decirlo así: que, aunque es el nivel de la dimensión interior y la Gulgaltá es la dimensión exterior,

אך לפי שהיא חיצונית הכתר לכן בבחינה זו היא גבוה יותר מהחכמה דאצילות ואף על פי כן בבחינה א' יש מעלה בחכמה יותר להיותה בחינת פנימית וגלגלתא היא בחי' חיצונית.

sin embargo, dado que [la Gulgaltá] es la dimensión exterior de Kéter, por eso, en este aspecto, es más elevada que Jojmá de Atzilut; y aun así, en un aspecto, Jojmá tiene una ventaja por ser el nivel de la dimensión interior, mientras que la Gulgaltá es el nivel de la dimensión exterior.

וכ"מ [וכן משמע] בע"ח [בעץ חיים] שם שכ"ב פ"ה ובפרק א' אות ב' במ"ש לכן בבחי' זו המוחין הם עיקרים כו' ע"ש.

Y esto también se da a entender en Etz Chaim allí, Sha'ar 22, capítulo 5, y en el capítulo 1, sección 2, en lo que está escrito: "Por lo tanto, en este aspecto los mojin son lo principal", etc.; véase allí.

אבל מו"ס [מוחא סתימאה] שהיא פנימית הכתר היא למעלה לגמרי מבחי' גלגלתא שהיא חיצונית שלו.

מאחר דמו"ס [דמוחא סתימאה] הוא הבחינה שבכתר שאינו במנין הע"ס [העשר ספירות] כלל פשיטא דבחי' זו הוא למעלה לגמרי מבחינה שבכתר שהוא במנין הע"ס [העשר ספירות]

Pero Moaj Stimaá, que es la dimensión interior de Kéter, está completamente por encima del nivel de la Gulgaltá, que es su dimensión exterior. Puesto que Moaj Stimaá es el nivel de Kéter que no está incluido en la cuenta de las Diez Sefirot en absoluto, es evidente que este nivel está completamente por encima del nivel de Kéter que sí está incluido en la cuenta de las Diez Sefirot;

כי הבחי' שאינו במנין הע"ס [העשר ספירות] היינו לפי שהיא בחינה תחתונה שבמאציל דאנת הוא חד ולא בחושבן וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג']. ואע"ג [ואף על גב] דבע"ח [דבעץ חיים] שם איתא דזהו בחי' עתיק ומו"ס [ומוחא סתימאה] הוא בבחי' א"א,

pues el nivel que no está incluido en la cuenta de las Diez Sefirot lo está porque es el nivel inferior del Emanador, pues "Tú eres Uno, pero no en número", como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 3. Y aunque allí, en Etz Chaim, se afirma que este es el nivel de Atik, mientras que Moaj Stimaá está en el nivel de Arij Anpín,

אך הרי ע"ז נתבאר כאן שבמו"ס [שבמוחא סתימאה] הוא בחי' תענוג שהוא בחי' א"ס ממש ור"ל [ורוצה לומר] דבחי' עתיק שהוא בחי' תענוג הוא מתגלה בח"ס [בחכמה סתימאה] בבחי' פנימית ממש. משא"כ בחי' גלגלתא שהיא חיצונית וכמ"ש בע"ח [בעץ חיים]

sin embargo, con respecto a esto se explicó aquí que en Moaj Stimaá se encuentra el nivel del deleite, que es el nivel del Infinito mismo. Es decir, el nivel de Atik, que es el nivel del deleite, se revela en la Jojmá oculta como su dimensión verdaderamente interior; no así el nivel de la Gulgalta, que es la dimensión exterior, como está escrito en Etz Chaim)

(שכ"ב פ"ה) באריכות, וע"כ מו"ס [מוחא סתימאה] אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] ע"ד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] (שמ"א פ"ג [פרק ג']). ועיין מ"ש בביאור ע"פ שוש אשיש מבואר כמ"ש כאן.

(Sha'ar 22, capítulo 5) extensamente. Y por eso Moaj Stimaá no está incluido en la cuenta de las Diez Sefirot, de acuerdo con lo escrito en Etz Chaim (Sha'ar 41, capítulo 3). Y véase lo escrito en la explicación sobre "Me alegraré con gran alegría": allí se explica [lo mismo] que está escrito aquí.

אמנם בביאור ע"פ יביאו לבוש מלכות מבואר דגם לגבי בחי' מו"ס [מוחא סתימאה] שייך לומר שיש בחי' בגלגלתא שהיא גבוה יותר

Sin embargo, en la explicación sobre "Que traigan vestiduras reales" se explica que incluso con respecto al nivel de Moja Setimá es apropiado decir que hay un aspecto en la Gulgalta que es superior;

כי מו"ס [מוחא סתימאה] היא חכמה שבכתר והוא מקור התורה וגלגלתא הוא כתר שבכתר והוא מקור המצות

pues Moja Setimá es Jojmá dentro de Kéter, y es la fuente de la Torá; y la Gulgalta es Kéter dentro de Kéter, y es la fuente de las mitzvot;

אלא שהיא חיצונית כו' וכן נת' [נתבאר] עוד במ"א, ולכאורה זהו נגד מ"ש בע"ח [בעץ חיים] (שכ"ב פ"ה)

solo que es la dimensión exterior, etc. Y así se explicó también en otro lugar. Aparentemente, esto contradice lo escrito en Etz Chaim (Sha'ar 22, capítulo 5)

הנ"ל, ולפ"ז [ולפי זה] צ"ל שהפנימית דכתר שלמעלה לגמרי מגלגלתא הוא מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו שהכתר שלו הוא אור רוחני מקיף עליו כו'

mencionado antes. Y, según esto, debe decirse que la dimensión interior de Kéter, que está completamente por encima de la Gulgalta, es lo que está escrito en Etz Chaim, Sha'ar 22, final del capítulo 6: que "su Kéter es una luz espiritual que lo circunda", etc.;

אמנם החיצונית שלו המתפשטים למטה כו' הוא הגלגלת כו' ע"ש, וזהו ענין רישא וגולגלתא ומוחי המבואר בזהר פ' אמור (דצ"ו ע"ב)

"sin embargo, su dimensión exterior, que se extiende hacia abajo", etc., "es el cráneo", etc.; véase allí. Y este es el significado de "la cabeza, el cráneo y los cerebros" (reisha ve-gulgalta u-mojín), explicado en el Zohar, Parshat Emor (96b);

ע"ש במק"מ [במקדש מלך] דפ"י רישא הוא עיקר הכתר שהוא בסוד אור מקיף וגלגלתא הוא חיצונית הכתר כו'

véase allí, en el Mikdash Melej, que explica que reisha (la cabeza) es la esencia de Kéter, que está en el misterio de la luz circundante, y gulgalta es la dimensión exterior de Kéter, etc.

והרמ"ז [והרב משה זכות] כ' [כתב] רישא הוא פנימית הכתר גלגלתא הוא סיום חיצוניתו המתפשט ונעשה גלגלתא כמ"ש בא"י [בארץ ישראל] עכ"ל [עד כאן לשונו], וכוונתו ג"כ למ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ו החיצונית שלו המתפשטים כו',

Y el Ramaz (Rabí Moshé Zacuto) escribió: "Reisha es la dimensión interior de Kéter; gulgalta es el extremo de su dimensión exterior, que se extiende y se convierte en gulgalta, como está escrito en [la obra que abrevia como] A.Y." Fin de la cita. Su intención también es referirse a lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar 22, final del capítulo 6: "su dimensión exterior, que se extiende", etc.

וא"כ לכאורה זהו סתירה למ"ש כאן דבחי' מו"ס [מוחא סתימאה] הוא הבחינה פנימית שבכתר שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] דאם כן הוא ודאי למעלה לגמרי מבחי' גלגלתא.

Y, si es así, esto aparentemente contradice lo escrito aquí: que el nivel de Moja Setimá es el nivel interior de Kéter, que no está incluido en el cómputo de las Diez Sefirot; pues, si es así, ciertamente está completamente por encima del nivel de la Gulgalta.

אך באמת י"ל [יש לומר] דעכ"ז [דעם כל זה] אין משם סתירה למ"ש כאן כי הנה שני הדרושים דכאן ודשם מבוארים בע"ח [בעץ חיים],

Pero, en verdad, puede decirse que, aun así, aquello no contradice lo escrito aquí, pues ambos discursos, este y aquel, están explicados en Etz Chaim.

והיינו כי מ"ש ע"פ יביאו לבוש מלכות הוא על פי מה שכתוב בע"ח [בעץ חיים] (שער א"א פ"ג [פרק ג']) אשר שם מבואר דגלגלתא הוא למ עלה ממו"ס [ממוחא סתימאה]

Es decir, lo escrito acerca de "Que traigan vestiduras reales" se basa en lo que está escrito en Etz Chaim (Sha'ar Arich Anpin, capítulo 3), donde se explica que la Gulgalta está por encima de Moja Stimaá,

כי הוא כתר דא"א ומו"ס [ומוחא סתימאה] הוא חכמה דא"א. וכן כתב הרמ"ז [הרב משה זכות] ר"פ אמור דפ"ח והוא מיוסד ע"פ מאמר האדר"ז [האדרא זוטא] (דרפ"ח סע"א [סוף עמוד א]).

pues aquella es el Kéter de Arich Anpin, y Moja Stimaá es la Jojmá de Arich Anpin. Así también escribió el Ramaz al comienzo de Parshas Emor, página 88, y se basa en una enseñanza de la Idra Zuta (final de 288a).

ועפ"ז [ועל פי זה] נת' [נתבאר] מ"ש דיש מעלה במצות הנמשכים מגלגלתא יותר מבתורה הנמשכת ממו"ס [ממוחא סתימאה] ומכל מקום יש מעלה בתורה הנמשכת ממו"ס [ממוחא סתימאה] יותר מבמצות כי מו"ס [מוחא סתימאה] הוא בחי' פנימית כו'.

Y sobre esta base se explicó lo escrito: que las mitzvot, que se derivan de la Gulgalta, tienen una ventaja sobre la Torá, que se deriva de Moja Stimaá; sin embargo, la Torá, que se deriva de Moja Stimaá, tiene una ventaja sobre las mitzvot, pues Moja Stimaá es el aspecto de la dimensión interior, etc.

והנה מבואר שם בע"ח [בעץ חיים] שבתוך הגלגלת הזה יש בתוכו בחינת מוח סתום מאד מלבד מו"ס [מוחא סתימאה] דא"א כו',

Ahora bien, allí se explica en Etz Chaim que dentro de esta calavera hay un aspecto de cerebro sumamente oculto, además de Moja Stimaá de Arich Anpin, etc.;

ובפ"ד כתב שבח"י זו נמשך מבח"י רדל"א [רישא דלא אתידע] שלמעלה מגלגלתא שלא יכלה להתלבש בא"א ואחזי נהוריה בהאי רישא כו',

y en el capítulo 4 escribió que este aspecto se deriva del aspecto de Radla (la Cabeza Inescrutable), que está por encima de la Gulgulta y no pudo investirse en Arich Anpin, "y mostró Su luz en esta cabeza", etc.;

ושם ספ"ז ביאר דהיינו ששם מתגלה הדעת דעתיק והיא נשמה דא"א משא"כ בגלגלתא מלובש חסד דעתיק

y allí, al final del capítulo 7, explicó que esto se debe a que allí se revela el Daat de Atik, que es la neshamá (alma) de Arich Anpin; en cambio, en la Gulgulta está investido el Jésed (bondad) de Atik,

שהוא מבח"י ז"ת [ז' תחתונות] דעתיק והוא בחינת רוח דא"א שלמטה מבחינת נשמה כו' ע"ש, ועמ"ש בענין בחינה זו בביאור ע"פ החלצו מאתכם כו'.

que pertenece al aspecto de las siete Sefirot inferiores de Atik, y constituye el nivel de rúaj (espíritu) de Arich Anpin, que está por debajo del nivel de neshamá, etc.; véase allí. Y véase lo escrito acerca de este aspecto en la explicación sobre "Armen de entre ustedes", etc.

ועיין מכ"ז [מכל זה] בספר מבוא שערים (שער שלישי ח"ב [חלק ב'] פרק ג' ד') וע"ש פ"ה במ"ש וזה תבין איך לפעמים כו'

Y véase sobre todo esto en el libro Mavo She'arim (Sha'ar 3, Part 2, chapters 3 and 4), y véase allí, capítulo 5, lo que está escrito: "Y con esto comprenderás cómo a veces", etc.;

ע"ש, ומכ"ז [ומכל זה] יובן דאין מכ"ז [מכל זה] סתירה למ"ש כאן שהוא עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"ה כנ"ל כיון דעכ"פ [דעל כל פנים] יש בגלגלתא מוח סתום מאד ונקרא חכמתא עילאה סתימאה שהוא הפנימית כתר שבכתר אשר הגלגלתא הוא בחינת חיצוניות שלו,

véase allí. De todo esto se entenderá que nada de lo expuesto contradice lo escrito aquí, que sigue lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar 22, capítulo 5, como se mencionó arriba; pues, en todo caso, hay en la Gulgulta un cerebro muy oculto, llamado Jojmá Ilaá Stimaá (la sabiduría suprema oculta), que es la dimensión interior de Kéter dentro de Kéter, cuya dimensión exterior es la Gulgulta.

ולכן בחי' זו אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כיון שהוא נמשך מבחי' רדלי"א [רישא דלא אתידע] דאחזי נהורא
בהאי אורא ורדלי"א [ורישא דלא אתידע] הוא

Por eso, este nivel no se incluye en la cuenta de las Diez Sefirot, pues se extiende del nivel de Radla, que "hizo aparecer luz en este avira (espacio)"; y Radla es

בחינה תחתונה שבמאציל שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כמ"ש בע"ח [בעץ חיים] שמ"א פ"ג [פרק ג'], וי"ל
[ויש לומר] שזהו ענין רישא וגולגלתא ומוחי שבזהר פ' אמור הנ"ל

el nivel inferior del Emanador, que no se incluye en la cuenta de las Diez Sefirot, como está escrito en Etz Chaim, Sha'ar 41, capítulo 3. Y puede decirse que este es el significado de "la cabeza, el cráneo y los cerebros" en el Zohar, Parshas Emor, mencionado arriba.

וגם לפי מ"ש בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב ספ"ה יתפרש לשון הזהר היטב לפי מש"ש [מה שכתוב שם] מוחין שבו
בעצמו כו' ומלבשת גם את המוחין הנקרא חב"ד [חכמה בינה ודעת] כו' ע"ש.

Además, según lo escrito en Etz Chaim, Sha'ar 22, final del capítulo 5, la expresión del Zohar se explicará cabalmente, de acuerdo con lo que allí está escrito: "los mojin que están dentro de él mismo", etc., "y también reviste los mojin llamados Jojmá, Biná y Daat", etc.; véase allí.

וזהו ענין רישא ומוחי שהגלגלתא מלבשתם כו'. עוד יש לומר דמש"כ [דמה שכתוב] הוא על פי מה שכתוב
בזהר הרקיע (דקיי"ט ע"א)

Este es el significado de "la cabeza y los cerebros", que la Gulgulta reviste, etc. También puede decirse que lo escrito [aquí] se basa en lo escrito en Zohar HaRakia (119a),

בפי' הספרא דצניעותא מהאריז"ל [מהאריז' זכרוננו לברכה] בפ"ק [בפרק קמא] דהביא שם מ"ש באדר"ז [באדרא
זוטא] (דר"צ ע"א) ההיא חכמה דסתימא ביה בעתיקא קדישא

en el comentario sobre el Sifra DiTzniusa del Arizal, en el primer capítulo, donde cita lo escrito en la Idra Zuta (290a): "Esa Jojmá que está oculta en él, en Atika Kadisha (el Anciano Santo)";

ועל זה פי' היינו בראש הא' העליון כי כחה שם בדקות והעלם גדול כו' והיינו ברדלי"א [ברישא דלא אתידע]
ממש ועי' מזה לקמן,

y sobre esto explicó: "Es decir, en la primera cabeza, la más elevada, pues su fuerza está allí en gran sutileza y ocultamiento", etc. Esto es en Radla mismo; véase más sobre esto abajo.

ועל דרך זה נתי [נתבאר] כאן בענין מו"ס [מוחא סתימאה] שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כו' כיון שהוא ברדלי"א [ברישא דלא אתידע] ממש.

Y en esta misma línea se explicó aquí, respecto de Moja Stimaá, que no se incluye en la cuenta de las Diez Sefirot, etc., puesto que está en el propio Radla.

2 והנה על פי זה יש לומר גם כן הטעם דהדעת דאצילות משלים למנין ע"ס [עשר ספירות] כשאין הכתר נמנה

Ahora bien, sobre esta base también se puede explicar por qué Daat (conocimiento) de Atzilut completa la cuenta de las Diez Sefirot cuando no se cuenta Kéter (la Corona):

והיינו למנין ע"ס [עשר ספירות] בבחינת פנימית, דאלו בבחי' חיצוניות נמנה הכתר עצמו כדלעיל, רק בבחינת פנימית שפנימית הכתר אינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כנ"ל ואז הדעת משלים המנין והיינו לפי שהדעת הוא בחינת פנימית

es decir, en la cuenta de las Diez Sefirot en el nivel de la dimensión interior (pnimiut). Pues en el nivel de la dimensión exterior (jitzoniut), se cuenta al propio Kéter, como se explicó antes; pero en el nivel de la dimensión interior, dado que la dimensión interior de Kéter no forma parte de la cuenta de las Diez Sefirot, como se mencionó antes, Daat completa entonces la cuenta. Y esto se debe a que Daat es el nivel de la dimensión interior,

וכמו שנת' [שנתבאר] גם כן ע"פ ואלה המשפטים בענין משה משה לא פסיק טעמא ובביאור על פי מים רבים ועיין בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב פ"א אות ד' ובפע"ח [ובפרי עץ חיים] שער הלולב פ"ג [פרק ג'] בד"ה להר"ר [להרחמים רבים] יוסף מערב,

como también se explicó a propósito de "Y estas son las leyes", con respecto a "Moshé, Moshé: la entonación no hace una pausa entre ellos", y en la explicación del versículo "Muchas aguas". Véase también Etz Chaim, Sha'ar 22, capítulo 1, sección 4, y Pri Etz Chaim, Sha'ar HaLulav, capítulo 3, en el pasaje que comienza "Al Rav, Rabí Yosef Ma'aravi".

וגם איתא בזהר הר קיע בפ"י הזהר פרשה תרומה דקס"ו ע"ב שכנגד ג' רישין דע"ק [דעתיקא קדישא] הוא באצילות בחינת חב"ד [חכמה בינה ודעת] נמצא הדעת שרשו מרדלי"א [מרישא דלא אתידע] כו' ע"ש וכן משמע בע"ח [בעץ חיים] שכ"ב שם.

También se afirma en Zohar HaRakia, en el comentario sobre el Zohar, Parshas Terumah, página 166b, que a las tres cabezas de Atika Kadisha corresponden en Atzilut los niveles de Jojmá, Biná y Daat; se deduce que la raíz de Daat proviene de Radla (la Cabeza Inescrutable), etc.; véase allí. Esto también se desprende de Etz Chaim, Sha'ar 22, allí.

ולכן הוא משלים למנין ע"ס [עשר ספירות] בבחינת פנימית כשאין הכתר נמנה דהיינו בחינת רדלי"א [רישא דלא אתידע] שהוא בחינת פנימית הכתר שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] כנ"ל. ועמ"ש מענין הדעת בביאור ע"פ החלצו כו' הנ"ל.

Por eso completa la cuenta de las Diez Sefirot en el nivel de la dimensión interior cuando no se cuenta a Kéter, es decir, el nivel de Radla, que es la dimensión interior de Kéter y no forma parte de la cuenta de las Diez Sefirot, como se mencionó antes. Véase también lo escrito acerca de Daat en la explicación de "Reúnan hombres de entre ustedes", etc., mencionada antes.

3 והנה זה פשוט דאע"ג [דאף על גב] דשרש הדעת עליון דאצילות נמשך מלמעלה מעלה מבחינה שאינו במנין ע"ס [עשר ספירות] אעפ"כ [אף על פי כן] הוא נמנה במנין ע"ס [עשר ספירות]

Ahora bien, esto es sencillo: aunque la raíz del Daat supremo de Atzilut se extiende desde muy arriba, desde un nivel que no está incluido en la cuenta de las Diez Sefirot, aun así se cuenta entre las Diez Sefirot;

כי המשכתו משם הוא ע"י כמה השתלשלות וצמצומים רבים ולכן אע"פ [אף על פי] שהמקור אינו נמנה בכלל ע"ס [עשר ספירות] מ"מ הדעת הוא נמנה כו',

pues su extensión desde allí pasa por varias etapas de descenso (hishtalshelut) y muchas contracciones (tzimtzumim). Por eso, aunque la fuente no se cuenta entre las Diez Sefirot, el Daat sí se cuenta, etc.

ועיין בע"ח [בעץ חיים] שער א"א רפ"ח ובשער כ"ה דרוש ב' ס"י ט"ו ובספר מבוא שערים שער חמישי ח"א [חלק א'] פ"ח.

Y véase Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, comienzo del capítulo 8; Sha'ar 25, Derush 2, sección 15; y el libro Mavo She'arim, Sha'ar 5, Parte 1, capítulo 8.

כי הדעת העליון כו' הוא מזל קדישא דדיקנא דא"א כו' וכ"ה בלק"ת [בלקוטי תורה (להאריז"ל)] בישעיה ע"פ מי מדד כו'.

Pues el Daat supremo, etc., es el mazal sagrado de la barba de Arich Anpin, etc.; y así aparece en el Likkutei Torah del Arizal sobre Isaías, acerca de “¿Quién midió?”, etc.

ועיין עוד בע"ח [בעץ חיים] שכ"ה דרוש ב' הנ"ל סי' י"ז ובלק"ת [ובלקוטי תורה (להאריז"ל)] פ' שמות ע"פ כי סר לראות ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] ר"פ ויקרא ובפ' אמור (בדף צ"ט ע"א)

Y véase también Etz Chaim, Sha'ar 25, Derush 2, mencionado arriba, secciones 17 y 18; el Likkutei Torah del Arizal, Parshas Shemos, acerca de “Pues se apartó para ver”; y el Ramaz al comienzo de Parshas Vayikra y en Parshas Emor (en la página 99a),

ור"פ קרח ועמ"ש בביאור ע"פ אלה מסעי בענין חותמו של הקב"ה אמת וע' בוח"ג [בזהר חלק ג] (דקל"ו א' ודרצ"א א')

y al comienzo de Parshas Korach. Y véase lo escrito en la explicación sobre “Estos son los viajes”, acerca de “El sello del Santo, bendito sea, es la verdad”. Y véase el Zohar, Parte III (136a y 291a),

ע"פ ובדעת חדרים ימלאו. ומכ"ז [ומכל זה] יתבאר ענין הנז"ל [הנזכר לעיל] שהרצון עליון הוא בחי' חיצונית לגבי הטעם והפנימית:

acerca de “Y por el conocimiento (Daat) se llenan las cámaras”. Y con todo esto se explicará lo mencionado antes: que la voluntad suprema es el nivel de la dimensión exterior (jitzoniut) en relación con la razón y la dimensión interior (pnimiut).

4 ב ועתה יש לבאר ענין ישראל לי ראש היינו שממשיכים הרצון עליון שבתוכו התענוג דהיינו בחינת גלגלתא וח"ס [וחכמה סתימאה] ע"י קיום רצון העליון ב"ה.

2. Y ahora podemos explicar el significado de que Israel sea li rosh (“una cabeza para Mí”): es decir, que hacen descender la voluntad suprema, dentro de la cual está el deleite —a saber, el nivel de Gulgalta y la Jojmá oculta (sabiduría)— mediante el cumplimiento de la voluntad suprema, bendito sea.

כי הנה יש פלסופים המכחישים בהשגחה פרטית מפני שנלאו להשיג איך יתכן בחי' רצון אצלו ית' במעשה האדם בעוה"ז וכי כלום חסר כו'

Pues hay filósofos que niegan la Providencia Divina particular porque no lograron comprender cómo podría haber voluntad en Él, bendito sea, con respecto a las acciones del hombre en este mundo; ¿acaso Le falta algo?, etc.

שהרצון באדם אינו אלא למלאות מחסוריו משא"כ למעלה אנת הוא שלימותא דכולהו ומה חסר ח"ו
[חס ושלום] **עד שיהיה שייך רצון והשגחה אם מקיימים רצונו.**

Pues en el hombre la voluntad no es sino para llenar sus carencias; en cambio, Arriba, "Tú eres la perfección de todos ellos". ¿Y qué Le falta, D'os no lo permita, para que puedan aplicarse a Él la voluntad y la supervisión de si se cumple Su voluntad?

אמנם באמת הנה כך הוא הרצון עליון להיות בחי' ביטול היש והיינו כי באמת בחינת א"ס הוא בחינת תענוג כמ"ש כי עמך מקור חיים היינו מקור התענוגים

Sin embargo, en verdad, esto es lo que es la voluntad suprema: que exista la autoanulación del yesh (la existencia separada). Es decir, en verdad, el nivel del Infinito (Ein Sof) es el nivel del deleite, como está escrito: "Pues contigo está la fuente de la vida"; esto es, la fuente de los deleites;

אלא שנמשך ממנו להיות תענוג מביטול היש כי מטבע הטוב להטיב כו' ואז ממילא נמשך ג"כ בחי' רצון נתאוה הקב"ה כו' (היינו כדי להיטיב כו').

sino que de Él se hizo descender que hubiera deleite de la autoanulación del yesh, pues "es la naturaleza del Bueno hacer el bien", etc.; y entonces, como consecuencia, también se hace descender el nivel de la voluntad: "El Santo, bendito sea, deseó", etc. (es decir, para hacer el bien, etc.).

והרצון הוא תר"ך מצות תרי"ג דאורייתא עם ז' דרבנן שנקרא תר"ך עמודי אור פי' כמו העמוד שנמשך מן הגג לארץ והוא מחזיק הגג

Y la voluntad consiste en las 620 mitzvot: las 613 de la Torá junto con las siete de los Sabios. Se las llama "los 620 pilares de luz". Esto significa que son como el pilar que se extiende desde el techo hasta el suelo y sostiene el techo;

והיינו ע"י שעומד בקרקע ולפי שהקרקע היא קשה לכן מתקיים עמידתו בטוב משא"כ בעפר תיחוח כו',
y eso se debe a que está apoyado en el suelo; como el suelo es duro, su sostén queda así firmemente establecido, a diferencia de lo que ocurre en tierra suelta, etc.

כמ"כ [כמו כן] תר"ך מצות הם העמודים הנמשכים מן הגג הוא בחי' תענוג עליון שנמשך ומתלבש בהמצות והן עצמן נשפלו למטה בקרקע עד"מ.

Así también, las 620 mitzvot son los pilares que se extienden desde el techo —que es el nivel del deleite supremo, que se hace descender y se inviste en las mitzvot—, y ellas mismas fueron bajadas hasta el suelo, a modo de analogía.

דהיינו בעשי' [בעשיה] גשמיות ציצית מצמר כו' ומחמת שנעוץ סופן בתחלתן וסוף מעשה במחשבה תחלה (שהעשי' [שהעשיה] שרשה לעילא כמ"ש במ"א לכן הוא כמשל הקרקע הבריאה וחזקה שיש בכחה להחזיק העמודים כו')

Es decir, en la acción física —tzitzit de lana, etc.—. Y puesto que «su final está incrustado en su comienzo» y «lo último en la acción fue lo primero en el pensamiento» (pues la acción tiene su raíz Arriba, como está escrito en otro lugar; por eso es como la imagen del suelo firme y sólido, que tiene la capacidad de sostener las columnas, etc.),

ע"כ עמידתם בטוב ויפה ויכולים להחזיק ולקבל המשכת התענוג עליון כו' (וזהו ענין ותומכיה מאושר ע' [עיינ] בזח"א [בזהר חלק א] ד"ח ע"א ועמ"ש ע"פ והארץ הדום רגלי).

por lo tanto, se mantienen firmes y en buen estado, y pueden sostener y recibir la afluencia del deleite supremo, etc. (Y este es el sentido de «y quienes la sostienen son dichosos»; véase el Zohar, parte I, 8a, y lo escrito sobre «Y la tierra es el estrado de Mis pies».)

וזהו ענין מנענע ראשו שע"ז מתנענע ממילא גם המוח שבתוכו עד"מ וכך ע"י המשכת הרצון נמשך ג"כ התענוג שבתוכו

Y este es el sentido de «Él mueve la cabeza»: mediante ello, también se mueve naturalmente el cerebro que hay dentro de ella, a modo de analogía; así también, mediante la atracción de la voluntad, se atrae asimismo el deleite que hay dentro de ella.

וזהו ענין יהא שמייה רבא מברך פ"י שמייה הגדול היינו בחי' א"ס שלמעלה גם מבחי' כתר שהכתר הוא הארת הסובב

Y este es el sentido de «Yehei shmei rabba mevarach» («Que Su gran Nombre sea bendecido»): es decir, Su gran Nombre, esto es, el nivel del Infinito (Ein Sof), que está por encima incluso del nivel de Kéter, pues Kéter es el resplandor del sovev kol almin (la luz que circunda todos los mundos).

(ועיין בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער השבת פכ"א וז"ל [וזה לשונן] סעודתא דעתיקא קדישא כו' לכן נקרא קדושה זו קדושה רבא בסוד שמיה רבא עכ"ל [עד כאן לשונן]. וע' בזהר פ' תרומה)

(Y véase Pri Etz Chaim, Sha'ar HaShabbos, capítulo 21, donde dice: «La comida de Atika Kadisha, etc.; por eso esta santificación se llama Kiddusha Rabba (el gran Kidush), conforme al misterio de “shmei rabba” (Su gran Nombre)». Fin de la cita. Y véase el Zohar, parashá Terumá.)

(דקס"ה ב') ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם ועיין בזהר פ' משפטים (דק"ה א') ובמק"מ [ובמקדש מלך] שם דפ"י שמו הגדול הוא בינה וע' בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הקדישים ספ"ב [סוף פרק ב'].

(165b), y el comentario de Ramaz allí; véase también el Zohar, parashá Mishpatim (105a), y Mikdash Melej allí, que explica que Su gran Nombre es Biná (entendimiento); y véase Pri Etz Chaim, Sha'ar HaKaddishim, final del capítulo 2.

אך כבר נתבאר זה במ"א בביאור דמזוזה מימין דהכל א' כי התגלות עתיק הוא בבינה

Pero esto ya se explicó en otro lugar, en la explicación sobre «la mezuzá a la derecha»: todo es uno, pues la revelación de Atik está en Biná.

ועמ"ש ע"פ תגל נפשי באלקי וכביאור ע"פ ועתה יגדל נא בענין אם עונות תשמר י"ה אד' מי יעמוד כו' ועמ"ש ע"פ ראה אנכי.

Y véase lo escrito sobre «Mi alma se regocijará en mi D'os», y en la explicación sobre «Y ahora, que se engrandezca el poder, te ruego», acerca de «Si tomas en cuenta las iniquidades, Yah, Ado-nai, ¿quién podrá mantenerse en pie?», etc.; y véase lo escrito sobre «Miren, Yo [pongo ante ustedes]».

5 ועמ"ש עוד מענין שמו הגדול ע"פ שיר השירים אשר לשלמה ולקמן ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון כו'

Y véase también lo escrito más adelante sobre el tema de Su gran Nombre, en “El Cantar de los Cantares, que es de Shlomo”, y abajo, en “Por eso dicen los moshlim: ‘Vengan a Jeshbón’”, etc.;

ועמ"ש ע"פ ואלה שמות בניי [בני ישראל] ושם נתבאר דשם הוי' הוא שמו הגדולוע"ש ו י"ל [יש לומר] עוד בענין שמו הגדול עפמ"ש [על פי מה שכתוב] כפ' בשלח ע"פ וירא ישראל את היד הגדולה שיש ב' שמות הוי' ע"ש ושמו הגדול י"ל [יש לומר]

y véase lo escrito sobre “Y estos son los nombres de los hijos de Israel”; allí se explicó que el Nombre Havaíá es el gran Nombre; véase allí. Y también puede decirse, acerca del gran Nombre, de acuerdo con lo escrito en la parashá de Beshalaj sobre “E Israel vio la gran mano”: que hay dos Nombres Havaíá; véase allí. Y puede decirse que el gran Nombre

דהיינו שם הוי' דלעילא ועמ"ש במ"א בפ"י כל פרוטה מצטרפת לחשבון גדול כו' וי"ל [יש לומר] דזהו ג"כ פ"י ועתה יגדל נא כח כו'

es decir, el Nombre Havaíá de arriba. Y véase lo escrito en otro lugar sobre el significado de “Cada perutá se suma a una gran cuenta”, etc. Y puede decirse que este es también el significado de “Y ahora, que se engrandezca, te ruego, el poder”, etc.:

שיומשך בחי' שמו הגדול ועיין בר"ח [בראשית חכמה] שער היראה פ"א מענין זה דהגדול וכדי להיות שמיה רבא מברך ונמשך למטה

que se haga descender el nivel de Su gran Nombre. Y véase Reishit Jojmá, Sha'ar HaYirá, capítulo 1, acerca de este tema de “lo grande”. Y para que “Su gran Nombre sea bendecido” y descienda abajo,

היינו ע"י שמנענע ראשו שהוא בחי' גלגלתא וממילא מתנענע ונמשך ג"כ בחי' א"ס המלוכש בו כו'.

esto ocurre por medio de que Él mueve la cabeza, que es el nivel de Gulgaltá; y, como consecuencia, también se mueve y desciende el nivel del Infinito (Ein Sof) que está investido en ella, etc.

(וע' מענין הנענוע בפע"ח [בפרי עץ חיים] שער הקדישים פ"ג [פרק ג'] בהג"ה [בהגהה] ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] פ' פנחס בפ"י הזהר) (דרי"כ סע"א [סוף עמוד א]). גם י"ל [יש לומר] דפ"י נענוע זה הוא ע"ד מ"ש וישע ה' אל הבל כו'.

(Y véase sobre el tema del movimiento en Pri Etz Jaim, Sha'ar HaKadishim, capítulo 3, en una glosa, y en el Ramaz, parashá de Pinjás, en su comentario sobre el Zóhar) (final de 220a). También puede decirse que el significado de este movimiento es similar a lo escrito: “Y Havaíá se volvió hacia Hevel”, etc.

והוא כענין מ"ש במ"א בפ"י לשון צלותא שהוא לשון הטייה וכדלקמן בביאור ע"פ ע"כ יאמרו המושלים באו חשבון ע"ש.

Y esto es similar a lo escrito en otro lugar acerca del significado de la palabra tzlota (plegaria), que denota inclinarse, como se explicará más adelante en la explicación sobre “Por eso dicen los moshlim: ‘Vengan a Jeshbón’”; véase allí.

6 וזהו ענין הקדישים שבתפלה שהם להעלות העולמות כמו אצל הודו בין עשיה ליצירה אומרים קדיש שבזה הקדיש אנו מעלים העשיה ביצירה כמ"ש בפע"ח [בפרי עץ חיים] שם פ"א,

Y este es el sentido de los Kadishim de las plegarias, cuya función es elevar los mundos. Por ejemplo, en Hodu, entre el Mundo de Asiá (Acción) y el Mundo de Yetzirá (Formación), decimos Kadish, pues con este Kadish elevamos Asiá a Yetzirá, como está escrito allí en Pri Etz Chaim, cap. 1.

והיינו כי א"א להיות עליית העולמות עשיה ליצירה אלא ע"י המשכה תחלה מיצירה בעשיה והמשכה הוא ע"י איש"ר [אמן יהא שמיה רבא] שנמשך אור א"ס שביצירה כו'

Esto significa que es imposible que los mundos asciendan —que Asiá ascienda a Yetzirá— sin que primero haya una emanación de Yetzirá a Asiá; y esta emanación se produce mediante “Amén, yehei shmei rabá”, por medio de la cual desciende la Luz Infinita (Or Ein Sof) que está en Yetzirá, etc.,

שזהו ענין מנענע ראשו, והגם שעיקר המשכה זו דנענוע הראש הוא ע"י העלאת מ"ן [מ"ן נוקבין] דק"ש [דקריאת שמע] שמע ישראל כו'

y esto es lo que significa “Él asiente con la cabeza”. Aunque la causa principal de esta emanación asociada al movimiento de la cabeza es la elevación de mayin nukvin (aguas femeninas) del She-má, “Escucha, Israel...”, etc.,

וכמ"ש כ"א ישראל יהיה שמך כי שרית עם אלקים שע"י בחינת ביטול היש שזהו ענין

y como está escrito: “Ya no te llamarás Yaakov, sino que Israel será tu nombre, porque has luchado con Elokim”: por medio del nivel de la autoanulación del yesh (la existencia separada), que es el sentido de

כי שרית עם אלקים עי"ז נמשך שישראל יהיה שמך בחינת לי ראש. מ"מ צריך לומר ג"כ בדבור יהש"ר [יהא שמיה רבא] מברך כו'.

“porque has luchado con Elokim”; por medio de esto se hace descender que “Israel será tu nombre”, el nivel de li rosh (“una cabeza para Mí”). No obstante, también es necesario decir en voz alta: “Yehei shmei rabá mevaraj (Que Su gran Nombre sea bendito)”, etc.

(ויוכן עוד בפ"י וענין לי ראש עפמ"ש [על פי מה שכתוב] במדרש ויקרא רבה פ"ב [פרק ב'] ובשוחר טוב פ"ט כל מקום שנאמר לי אינו זו לעולם כו' ונתבאר הענין במ"א ע"פ וארשתך לי כו',

(El significado y el sentido de li rosh se comprenderán mejor a la luz de lo escrito en el Midrash Va-yikra Rabbah, cap. 2, y en Shocher Tov, cap. 19: “En todo lugar donde se dice li [para Mí], nunca se aparta”, etc. Este tema fue explicado en otro lugar, a propósito de “Te desposaré conmigo”, etc.:

דר"ל [דרוצה לומר] לפי שענין לי רומז לבחי' מהותו ועצמותו היינו בחי' עתיק שבו דייקא נאמר לא שניתי כי לית שמאלא בהאי עתיקא, וזהו פי' לי ראש שהם בבחי' ומדרגה עליונה זו דבחינת גלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א ממש שלמעלה מעלה מבחינת ז"א

es decir, porque el término li alude al nivel de Su esencia y ser, esto es, al nivel de Atik, respecto del cual específicamente se dice: “Yo no he cambiado”, pues “en este Atika no hay izquierda”. Y este es el significado de li rosh: que ellos se encuentran en este nivel y grado supremo, el nivel mismo de Gulgalta y Moja Stimaá de Arij Anpín, muy, muy por encima del nivel de Zeir Anpín.

וזהו ענין העליה שנעשה ע"י ירידת הנשמה בגוף וכנ"ל שלהיות בבחינת ישראל לי ראש הוא ע"י כי שרית כו' ביטול היש דוקא. ועמ"ש ע"פ ואלה שמות שיש ב' עליות מבחינת יעקב. הא' בבחינת ישראל זוטא.

Y este es el sentido del ascenso que se produce mediante el descenso del alma al cuerpo. Como se dijo antes, alcanzar el nivel de “Israel—li rosh” se logra mediante “porque has luchado”, etc., es decir, específicamente mediante la autoanulación del yesh. Véase también lo escrito a propósito de “Y estos son los nombres”: hay dos ascensos desde el nivel de Yaakov; el primero, al nivel de Israel Zuta (el Israel menor).

הב' בבחי' ישראל סבא. ויש לפרש ענין ב' עליות אלו. הא' בבחי' גלגלתא ומוחא דז"א שנק' ישראל זוטא ונק' בחי' זו ג"כ לי ראש כי ז"א בעתיקא אחיד ותליא וגם כי בז"א

la segunda, en el nivel de Yisrael Saba (Israel el Anciano). Y puede explicarse [así] el sentido de estos dos ascensos: el primero es en el nivel de Gulgulta y Moja de Zeir Anpín, que es llamado Yisrael Zuta; y este nivel también es llamado li rosh, pues "Zeir Anpín está ligado a Atika y depende de él", y también porque en Zeir Anpín,

הנה מבחי' מצחא ולמעלה הוא בחי' כי לא אדם הוא כמ"ש במ"א ע"פ צאינה וראינה כו', וגם כי לפעמים עולה ז"א עד שנמשך לו הכתר מא"א [מאריך אנפין] וע"י ממש כמבואר בענין חג השבועות

desde el nivel de la frente (mitzjá) hacia arriba está el nivel de "pues Él no es un hombre", como está escrito en otro lugar, sobre "Salgan y vean", etc.; y también porque a veces Zeir Anpín asciende hasta que Kéter (la Corona) se extiende hacia él desde Arij Anpín y desde Atik Yomin mismo, como se explica en relación con la festividad de Shavuot;

ולכן גם בחי' ז"א נק' לי ראש. אכן עלייה השנית שיהיה לעתיד היינו בגלגלתא ומו"ס [ומוחא סתימאה] דא"א וזהו לי ראש ממש ואפשר לומר שעלייה זו זהו ענין ישראל סבא

por lo tanto, también el nivel de Zeir Anpín es llamado li rosh. Sin embargo, el segundo ascenso, que tendrá lugar en el tiempo por venir, es hacia Gulgulta y Moja Setimá de Arij Anpín, y esto es li rosh en sí mismo. Y puede decirse que este ascenso es el concepto de Yisrael Saba,

כי סבא הוא בחי' עתיק יומין כו' ועלייה זו ע"ד מ"ש בספר הגלגולים ספ"ז שהיה עולם האצילות עולה עד א"ק [אדם קדמון] כו' ע"ש. ואפ"ל [ואפשר לומר] שלכן נאמר לו ב"פ [ב' פעמים] ישראל יהיה שמך.

pues Saba (el Anciano) es el nivel de Atik Yomin, etc. Y este ascenso es semejante a lo escrito en Sefer HaGilgulim, al final del capítulo 17: que el Mundo de Atzilut (Emanación) ascendió hasta Adam Kadmon, etc.; véase allí. Y puede decirse que por eso se le dijo dos veces: "Israel será tu nombre":

א' ע"י המלאך (וישלח ל"ב כ"ט) ב' (שם ל"ה י"ד) ע"י הקב"ה בכבודו ובעצמו ועמ"ש בפ"י כל האזרח בישראל ישבו בסוכות בד"ה ה' לי בעוזרי, וכ"ז [וכל זה] נמשך ע"י

una vez por medio del ángel (Vayishlach, 32:29), [y] la segunda vez (allí, 35:10) por medio del Santo, bendito sea, en Su gloria y por Su propio Ser. Y véase lo escrito acerca del significado de "Todos los nacidos en Israel habitarán en sukkot", en el discurso que comienza "Havaia' está conmigo entre quienes me ayudan". Y todo esto se atrae por medio de

כי שרית כו' וכמשי"ש [וכמה שכתוב שם] ע"פ ואלה שמות שעליות אלו נמשכים ע"י הירידה תחלה בבחי' גלות מצרים ואז ע"י יצ"מ [יציאת מצרים] נעשים עליות אלו כו':

“pues has luchado”, etc., como está escrito allí, acerca de “Y estos son los nombres”: que estos ascensos se atraen primero por medio del descenso al estado del exilio de Egipto, y luego, por medio del Éxodo de Egipto, se producen estos ascensos, etc.

7 ג והנה ההמשכות הם עכשיו בהעלם ולעתיד יתגלו. וזהו אני ה' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים.

3. En la actualidad, los influjos permanecen ocultos, pero en el Tiempo Venidero serán revelados. Y esto es [lo que significa]: “Yo soy Havaíá, su D'os (Elokeijem), que los saqué de la tierra de Egipto para ser Elokim para ustedes”.

פ"י ע"ד מ"ש ושבתו בשלום אל בית אבי והיה הוי' לי לאלקים שאצילות נקרא הוי' יו"ד חכמה ה' בינה וקוצו של יו"ד כתר.

El significado es en consonancia con lo escrito: “Y regresaré en paz a la casa de mi padre, y Havaíá será Elokim para mí”; pues Atzilut (Emanación) es llamado Havaíá: la yud es Jojmá (sabiduría), la hei es Biná (entendimiento), y la punta de la yud es Kéter (la Corona).

8 ואלקים הוא בחי' מלי' שעיקר התהוות היש ודבר נפרד לגמרי היא ממלכות דאצילות. וזהו ענין שם אלקים המעלים להיות התהוות היש ונפרד שהן הנבראים דבי"ע מלאכים ונשמות וכמ"ש

Y Elokim es el nivel de Maljut (soberanía), pues la principal formación del yesh (existencia creada) y de algo completamente separado proviene de Maljut de Atzilut. Este es el sentido del Nombre Elokim, que oculta, haciendo posible que surjan el yesh y lo separado —que son los seres creados de Beríá, Yetzirá y Asiá, los ángeles y las almas—, como está escrito:

כי שמש ומגן הוי' אלקים דשם אלקים הוא מגן ונרתק לשם הוי' שמסתיר וזהו ענין הפרסא המפסקת בין אצ"י לבריאה, משא"כ באצילות ששם הוא בחי'

«Porque sol y escudo es Havaíá Elokim»: pues el Nombre Elokim es un escudo y una cubierta para el Nombre Havaíá, al que oculta. Este es el sentido de la parsá (partición) que separa Atzilut de Beríá. En cambio, en Atzilut, donde está el nivel de

גילוי אור א"ס ב"ה ונקי אצילות הוי' לשון התהוות ע"ש [על שם] ההשפעות מכתר לחכמה ומחכמה לכינה מוחין דאבא מוחין דאימא הכל בחי גילוי אור, ופי' והיה הוי"ה לי לאלקים היינו שלעתיד יהיה הוי' זה נחשב

la revelación de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, y Atzilut es llamado Havaíá, término que alude a la formación, debido a los flujos de influencia de Kéter (la Corona) a Jojmá (sabiduría) y de Jojmá a Biná (entendimiento), los mojin de Aba, los mojin de Ima: todo ello es el nivel de la revelación de la luz. Y el significado de «y Havaíá será para mí Elokim» es que, en el Tiempo Venidero, esta Havaíá será considerada

כמו אלקים לפי שיתגלה בחי' א"ס שלמעלה מאצילות כמ"ש עד יעבור עמך הוי' כו' (ועמ"ש ע"פ האזינו השמים) והוא בחי' שמו הגדול.

como Elokim, porque se revelará el nivel del Infinito (Ein Sof) que está por encima de Atzilut, como está escrito: «Hasta que pase Tu pueblo, Havaíá», etc. (y véase lo escrito sobre «Escuchen, cielos»); y este es el nivel de Su gran Nombre.

ובהגלות נגלות בחינה זו אז שם הוי' כאלקים חשוב לגבי גילוי עצום הזה (ועמ"ש בביאור ע"פ שובה ישראל בדי"ה איתא במ"ח במסכת יומא).

Y cuando este nivel se revele, el Nombre Havaíá será considerado como Elokim en comparación con esta revelación inmensa (y véase lo escrito en la explicación sobre «Retorna, Israel», en el discurso que comienza «Se afirma en Mishnas Chassidim, en el tratado Yoma»).

וזהו פי' אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מאמ"צ [מארץ מצרים] להיות לכם לאלקים שע"י יציאת מצרים יהיה גילוי זה עד שהוי' כאלקים חשוב.

Y este es el significado de «Yo soy Havaíá, su D'os (Elokeichem), que los saqué de la tierra de Egipto para ser Elokim para ustedes»: que, por medio del Éxodo de Egipto, tendrá lugar esta revelación, hasta que Havaíá sea considerado como Elokim.

כי הנה יציאת מצרים ישנו בכמה מדרגות. הא' העלי' [העליה] מבי"ע לאצילות ביטול היש לאין. ואמנם באצילות ג"כ שייך בחינת יצ"מ [יציאת מצרים], כי גם אצילות הוא בבחי' מיצרים וגבולים ונקי מדות מדת החסד כו'

Pues el Éxodo de Egipto tiene varios niveles. El primero es la elevación de Beríá, Yetzirá y Asiá a Atzilut: la anulación del yesh en el ayin (la nada). Sin embargo, también en Atzilut se aplica el nivel del Éxodo de Egipto, porque Atzilut también se encuentra en un estado de meitzarim (estrecheces) y límites, y [sus atributos] se llaman midot —la midá (medida) de Jésed (bondad), etc.—,

שהם בבחי' מדה וגבול שאם היה החסד בלי גבול לא היה עונש לרשעים כלל כו', והיינו לפי שהאורות מלוכשים בכלים שהם המגבילים לכן יש מצר עד כאן כו'.

que se encuentran en un estado de medida y límite; pues, si Jésed no tuviera límites, los malvados nunca serían castigados, etc. Esto se debe a que las luces están investidas en vasijas, que son lo que las limita; por eso hay un límite, «hasta aquí», etc.

(וז"ש [וזהו שכתוב] בפרקי היכלות רל"ו אלפים רבבות פרסאות הוא שיעור קומה והיינו בחינת כלים דאצילות שהן בבחינת גבול ותכלית ע' [עיי'ן] באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה איהו וחיוהי בשם הע"ח). משא"כ למעלה מאצילות.

(Y esto es lo que se dice en Pirkei Heijalot: "236 mil miríadas de parasangas es la medida de la estatura" (shiur komá); esto se refiere al nivel de las vasijas de Atzilut, que están sujetas a límites y tienen un término. Véase Igueret HaKodesh, el pasaje que comienza «Él y Sus fuerzas vitales», en nombre de Etz Jaim). Pero no es así por encima de Atzilut.

כי הנה עיקר בחינת המיצרים והגבולים זהו בעולם התיקון שהאורות מועטים והכלים מרובים ובתהו האורות מרובים מהכלים כו'

Pues el ámbito principal de los estrechamientos y límites es el Mundo de Tikún (Rectificación), donde las luces son escasas y las vasijas, numerosas; mientras que en Tohu las luces superan en número a las vasijas, etc.

אמנם א"ס ב"ה הוא למעלה מבחינת כלים לגמרי ואין שייך בחינת מיצר וגבול ולכן בחינת עלייה מאצילות בלמעלה מאצילות נקרא ג"כ יציאת מצרים כו'.

Sin embargo, el Infinito, bendito sea, está por completo por encima del nivel de las vasijas, y allí no se aplican los conceptos de estrechamiento y límite. Por eso, el ascenso desde Atzilut hacia lo que está por encima de Atzilut también se llama Éxodo de Egipto, etc.

(וכמ"ש במ"א בביאור ע"פ אלה מסעי דלכך כל המ"ב מסעות עד ירדן יריחו נקרא הכל יצ"מ [יציאת מצרים] כי יריחו הוא בחי' ריח בגדיו בחינת מקיפים כו' שלמעלה מבחי' כלים ואור פנימי לכן עד בחי' זו נק' עדיין יצ"מ [יציאת מצרים]).

(Como se explica en otro lugar, en la explicación de «Estos son los viajes»: por eso los cuarenta y dos viajes, hasta el Jordán en Yerijó, se llaman todos Éxodo de Egipto. Pues Yerijó corresponde al nivel de "la fragancia de sus vestiduras", el nivel de las luces circundantes (makifim), etc., que está por encima del nivel de las vasijas y de la luz interior; por lo tanto, hasta llegar a este nivel todavía se lo llama Éxodo de Egipto).

ולכן ג"כ כל זה נמשך ע"י בירור נה"ב [נפש הבהמית] ששרשה מעולם התהו ששם האורות מרובים כו'. וזהו ג"כ שיצ"מ [שיציאת מצרים] ישגם בצדיקים כו' ואפילו במרבע"ה [במשה רבינו עליו השלום] שהיה לו גילוי אצ"י ממש היה שייך בו מצות יצ"מ [יציאת מצרים] בכל יום והוא ע"ד הנז' [הנזכר].

Por eso, también todo esto se suscita mediante la depuración del alma animal, cuya raíz está en el Mundo de Tohu, donde las luces son numerosas, etc. Esto explica también por qué el Éxodo de Egipto se aplica incluso a los tzadikim, etc.; e incluso en Moshé, nuestro maestro —que la paz sea con él—, quien tuvo una revelación del propio Atzilut, correspondía la mitzvá de [recordar] el Éxodo de Egipto cada día. Esto sigue el mismo principio mencionado.

ולקרב הדבר אל השכל בעבודה איך שייך מדרגות רבות מאד ביצ"מ [ביציאת מצרים]. הנה נת' [נתבאר] ע"פ במדבר סיני באחד לחדש השני בשנה השנית לצאתם מארץ מצרים כו'

Y para acercar el asunto a la comprensión en lo relativo al servicio divino —cómo es posible que haya tantos niveles en el Éxodo de Egipto—, se explicó en el discurso sobre «En el desierto del Sinaí, el primer día del segundo mes, en el segundo año después de su salida de la tierra de Egipto», etc.,

דלחדש השני וכן לשנה השנית ר"ל [רוצה לומר] שצ"ל בבחינה שנית מיציאת מצרים דהיינו אחר שיהיה סור מרע גמור בתכלית אז יוכל לבא לבחי' מדבר סיני שהוא ענין צאת הנפש מנרתקה לבושי נוגה כו' ע"ש.

que “el segundo mes”, y asimismo “el segundo año”, significa que uno debe encontrarse en un segundo nivel del Éxodo de Egipto. Es decir, solo después de haberse apartado por completo del mal, en grado sumo, puede alcanzar el nivel de “el desierto del Sinaí”, que consiste en que el alma salga de su envoltura, las vestiduras de noga, etc.; véase allí.

וב' בחי' יצ"מ [יציאת מצרים] שנזכר כאן מבי"ע לאצ"י ומאצ"י למעלה זהו עוד למעלה מב' בחי' הנ"ל דהיינו שאחר צאת הנפש מלבושי נוגה שייך בחי' יצ"מ [יציאת מצרים] מבי"ע לאצ"י.

Y los dos niveles del Éxodo de Egipto mencionados aquí —desde Beríá, Yetzirá y Asiá hasta Atzilut, y desde Atzilut hacia arriba— son todavía superiores a los dos niveles mencionados antes. Es decir, después de que el alma sale de las vestiduras de noga, corresponde el nivel del Éxodo de Egipto desde Beríá, Yetzirá y Asiá hasta Atzilut.

וענין זה בנפש כי ב"ע הוא בחי' אהבה ויראה יש מי שאוהב כו' משא"כ אצילות זהו בחינת ביטול שלמעלה מבחי' אהבה וכמו ענין השתחוואות דשמו"ע [דשמונה עשרה] הוא למעלה מבחי' ואהבת דק"ש [דקריאת שמע] כו'.

Y este asunto en el alma: Beríá, Yetzirá y Asiá corresponden al nivel del amor y el temor —hay quien ama, etc.—, mientras que Atzilut es el nivel de la autoanulación (bitul), que está por encima del nivel del amor, como el acto de inclinarse durante la Amidá, que está por encima del nivel de «Y amarás» del Shemá, etc.

והנה בבחי' ביטול ג"כ יש דרך כלל ב' מדרגות זה למעלה מזה ביטול היש וביטול אמיתי דח"ע [דחכמה עילאה] וכמ"ש במ"א בענין שבת תתאה ושבת עילאה

Ahora bien, también en el nivel de la autoanulación hay, en términos generales, dos niveles, uno por encima del otro: la anulación del yesh y la verdadera autoanulación de la Jojmá superior (Jojmá Ilaá), como está escrito en otro lugar acerca del Shabat inferior y el Shabat superior,

שהם ב' בחי' ביטול הנ"ל, ועד"ז יש ג"כ הפרש בין יחוד וביטול המדות דאצי" שנק' איהו וגרמוהי חד לבחי' ביטול דח"ע [דחכמה עילאה] שנק' איהו וחיוהי חד וכמ"ש במ"א.

que son los dos niveles de autoanulación mencionados antes. Y, en la misma línea, también hay una diferencia entre la unión y la anulación de los atributos emocionales (midot) de Atzilut, que se denomina «Él y Sus vasijas» son uno, y el nivel de autoanulación de la Jojmá superior, que se denomina «Él y Sus fuerzas vitales» son uno, como está escrito en otro lugar.

ועד"ז יובן ענין יצ"מ [יצירת מצרים] דמשה שהיה בו גילוי בחי' אצילות ואעפ"כ [ואף על פי כן] היה צ"ל בבחי' יצ"מ [יצירת מצרים] בכל יום דהיינו העלייה לבחי' ביטול אמיתי דחכמה עילאה ממש.

Y, en la misma línea, se comprenderá el asunto del Éxodo de Egipto de Moshé: aunque en él se reveló el nivel de Atzilut, no obstante, debía encontrarse en el estado de Éxodo de Egipto cada día, es decir, ascender al nivel de la verdadera autoanulación de la Jojmá superior misma.

עוד יש לבאר ענין זה ע"ד מ"ש במ"א בענין דא מוחא לדא ודא קליפה לדא שבחי' אהבה דכי הוא חי"ך עם היותה מוחא עכ"ז [עם כל זה] נק' קליפה לגבי אהבת בכל מאדך בלי גבול כו'

Este asunto también puede explicarse más a fondo siguiendo lo escrito en otro lugar acerca de «esto es el núcleo (mojá) respecto de aquello, y aquello es la cáscara (kelipá) respecto de esto»: el nivel del amor basado en «porque él es tu vida», aunque sea un núcleo, no obstante se denomina una cáscara en comparación con el amor de «con todas tus fuerzas», sin límite, etc.;

וכמ"ש ג"כ ע"פ מקושש עצים שבח"י זו נקרא עדיין בגמ' [בגמרא] בזמן שאין עושין רצונו של מקום ובח"י עושין רצונו של מקום זהו בחינת ככל מאדך כו' ע"ש.

y como también está escrito acerca de «recoger leña»: este nivel todavía es denominado en la Gue-mará «cuando no cumplen la voluntad del Omnipresente», mientras que el nivel de «cumplir la voluntad del Omnipresente» es el nivel de «con todas tus fuerzas», etc.; véase allí.

וכן בבחי' מאדך יש מדרגות אין קץ שמה שאצל זה נקי מאדך לפי שהוא למעלה מהכלי שלו הנה לגבי בחי' צדיק גדול יותר נחשב עדיין לבחי' גבול לפי ערך הכלי שלו שרחבה יותר והמאדך שלו

Y del mismo modo, en el nivel de «tus fuerzas» hay infinitos grados: lo que para una persona se denomina «tus fuerzas», porque está por encima de su vasija, todavía se considera un nivel limitado en relación con un tzadik más grande, de acuerdo con la medida de su vasija, que es más amplia, y sus «fuerzas»

גבוה יותר וז"ש [וזהו שכתוב] לע"ל [לעתיד לבוא] וגבה מאד שבח"י ככל מאדך יהיה בבחי' גבוה הרבה יותר כו' וכמו שהוא באהבה כך ג"כ בביטול כי ביטול דבי"ע נקי יש וסיגים לגבי ביטול דאצי, וכעד"ז באצי עצמו כו'.

son más elevadas. Y esto es lo que está escrito acerca del Tiempo por Venir: «y será muy elevado» (gavá meod), pues el nivel de «con todas tus fuerzas» (meodeja) alcanzará un nivel mucho más elevado, etc. Y así como ocurre con el amor, también ocurre con la autoanulación: la autoanulación de Beriá, Yetzirá y Asiá se denomina yesh y escoria en relación con la autoanulación de Atzilut; y lo mismo sucede dentro de Atzilut, etc.

וזהו ועתה ישראל מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה את כו' כי ישראל הוא בחי' לי ראש שהוא מדרגה גבוה מאד כדלעיל והי' [והיה] מהראוי שא"א להגיע לבחי' זו כ"א אחרי עומק הביטול בתכלית

Y esto es [lo que significa]: “Y ahora, Israel, ¿qué te pide Havaíá, tu D'os, sino que temas...”, etc.; pues Israel es el nivel de li rosh (“una cabeza para Mí”), que es un nivel muy elevado, como se explicó antes; y habría sido razonable que no se pudiera alcanzar este nivel sino después de una profunda autoanulación, en grado sumo,

שהרי בחי' זו הוא למעלה מאצי כנ"ל ואעפ"כ [ואף על פי כן] מה ה' אלקיך שואל מעמך כ"א ליראה כו' שהיא היראה המביאה לקיום מצותיו ית' בסור מרע ועשה טוב.

puesto que este nivel está por encima de Atzilut, como se dijo antes; y, sin embargo, “¿qué te pide Havaíá, tu D'os, sino que temas...”, etc.? Es el temor que conduce al cumplimiento de Sus mitzvot, bendito sea, mediante “apártate del mal y haz el bien”.

שהן הן בחינות ראשונות דיצ"מ [דיציאת מצרים] עכ"פ שעייז ג"כ יוכלו להגיע להיות בחינת לי ראש ועיין בכינוני פמ"ב).

Pues estas son, en todo caso, las primeras etapas del Éxodo de Egipto; también por medio de ellas pueden llegar a alcanzar el nivel de li rosh. Y véase [Sefer shel] Beinonim, capítulo 42.)

וזהו אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלקים שע"י יצ"מ [יציאת מצרים] נמשך גילוי בחי אור א"ס שלמעלה מאצילות

Y esto es [lo que significa]: “que los saqué de la tierra de Egipto para ser Elokim para ustedes”: por medio del Éxodo de Egipto se hace descender una revelación del nivel de la Luz Infinita, que está por encima de Atzilut,

והוא ענין עד יעבור עמך הוי' כנ"ל ואז שם הוי' שהוא בבחי אצילות יהיה נחשב בבחי שם אלקים כו' וכמ"ש יעקב והיה הוי' לי לאלקים.

y este es el sentido de “hasta que pase Tu pueblo, Havaia”, como se dijo antes; entonces el Nombre Havaia, que corresponde al nivel de Atzilut, será considerado como el Nombre Elokim, etc., como dijo Yaakov: “y Havaia será para mí Elokim”.

9 והיינו דוקא ע"י ושבתי בשלום אל בית אבי. בחינת יצחק כדכתיב צחוק עשה לי אלקים שהתגלות התענוג עליון נמשך מבחי ביטול היש לאין דהיינו בחי כי שרית עם אלקים כו'.

Y esto ocurre específicamente mediante “Y regresaré en paz a la casa de mi padre”: el nivel de Itzjak, como está escrito: “D'os me ha concedido risa”; pues la revelación del deleite supremo desciende del nivel de la anulación del yesh (existencia separada) ante el ayin (la nada), es decir, del nivel de “pues has luchado con Elokim”, etc.

וזה היה ענין יעקב שיצא מבאר שבע היינו מבחי אצילות וילך חרנה בבי"ע לברר בירורים י"ב שבטים לאה ורחל שבירר כ"ז [כל זה] בזמן עשרים שנה שהיה אצל לבן חרנה.

Y este fue el asunto de Yaakov, que salió de Be'er Sheva —es decir, del nivel de Atzilut (Emanación) — y “fue a Jarán”, a Beriá, Yetzirá y Asiá, para hacer refinamientos: las doce tribus, Leá y Rajel; pues refinó todo esto durante los veinte años que estuvo con Laván en Jarán.

10 ואח"כ ושבתי בשלום אל בית אבי. בחינת עליות וביטול במדרגות עליונות מבתחלה כביטול שכל

בשכל גדול יותר וכביטול העלול בעילתו כו' אז והיה לי לאלקים כנ"ל וכך גם לעתיד יאמרו ליצחק

Y después: “Y volveré en paz a la casa de mi padre”: el nivel de los ascensos y de la autoanulación (bitul) en niveles superiores a los de antes, como la anulación de un intelecto ante otro mayor y como la anulación del efecto ante su causa, etc.; entonces, “y [Havaíá] será Elokim para mí”, como se explicó antes. Y así también, en el Tiempo Venidero dirán a Yitzjak:

כי אתה אבינו כי יצחק הוא בחי' תענוג עליון לי [לשון] צחוק עשה לי אלקים שיתגלה מבחינת ביטול
היש כי אברהם לא ידענו כו'

“Pues tú eres nuestro padre”; porque Yitzjak es el nivel del deleite supremo, término [relacionado con] “D'os me ha hecho risa (tzjok)”, que se revelará a partir del nivel de la anulación del yesh; “pues Abraham no nos conoció”, etc.;

כי יצחק הוא בחי' כמעלת הזהב על הכסף גבורות שלמעלה מהחסדים כו' (ועמ"ש בפ' ויצא ע"פ ושבתי
בשלום ובפ' תולדות ע"פ אלה תולדות יצחק):

pues Yitzjak es el nivel [que se asemeja a] la superioridad del oro sobre la plata: las Guevurot, que están por encima de los Jasadim, etc. (Y véase lo escrito en la parashá de Vayetze sobre “Y volveré en paz”, y en la parashá de Toldot sobre “Estas son las generaciones de Yitzjak”).

11 ד והנה אחר כך כתיב אני הוי' אלקיכם פעם ב' והוא כי כל הנ"ל בענין יציאת מצרים לצאת מן

המצרים וגבולים כל אחד וא' כפי עבודתו זהו בחי' עליות ממטה למעלה.

4. Ahora bien, después está escrito por segunda vez: “Yo soy Havaíá, su D'os”. Esto se debe a que todo lo dicho anteriormente acerca de la salida de Egipto —salir de las estrecheces y los límites, cada uno según su servicio Divino— corresponde al nivel de las elevaciones de abajo hacia arriba.

אמנם עיקר תכלית המכוון הוא להיות המשכות אור א"ס ב"ה למטה דייקא. וכמו שכתוב לא ברעש ה'
ואחר הרעש אש לא באש ה'.

Sin embargo, el propósito principal y último es que se produzcan emanaciones de la Luz Infinita (Or Ein Sof), bendito sea, específicamente hacia abajo. Y como está escrito: “Havaíá no estaba en el tumulto (ra'ash); después del tumulto, hubo fuego; Havaíá no estaba en el fuego”.

ופי' בזהר (פ' צו דף ל' ע"א) דרעש היינו מ"ש ותשאני רוח ואשמע אחרי קול רעש גדול.

El Zóhar explica (Parshat Tzav, página 30a) que ra'ash alude a lo escrito: “Entonces un viento me alzó, y oí detrás de mí el sonido de un gran tumulto (ra'ash)”.

והיינו בחי' אופנים וחיות שמתנשאים ברעש גדול. ואש היינו בחי' השרפים (וע"ש מ"ש המק"מ [המקדש מלך] א"נ [אי נמי] י"ל [יש לומר] מ"ש רבי יצחק כו').

Esto corresponde al nivel de los ofanim y las jayot, que se elevan con un gran tumulto. Y el fuego corresponde al nivel de los serafim (véase allí lo que escribió el Mikdash Mélej: "Alternativamente, puede decirse [que es] lo que dijo Rabí Itzjak", etc.).

כי השרפים הם בבריאה והאש הוא לה' לעלות בבחינת אצילות. (עמ"ש בפ' בראשית בביאור ע"פ כי כאשר השמים החדשים) ואינן רק עולים.

Pues los serafim están en Beriá (Creación), y el fuego está dirigido a Havaiá, para elevarse al nivel de Atzilut (Emanación) (véase lo escrito en Parshat Bereshit, en la explicación de "Pues como los nuevos cielos"); y ellos solo se elevan.

אבל לא נמשך על ידם בחינת אצילות למטה בבריאה ממש וזהו לא באש הוי' שאין שם הוי' שהוא אצילות נמשך למטה בהאש שלהם דהיינו עולם הבריאה.

Pero a través de ellos no se atrae hacia abajo el nivel de Atzilut, hasta la propia Beriá. Esto es "Havaiá no estaba en el fuego": el Nombre Havaiá, que es Atzilut, no es atraído hacia abajo, al fuego de ellos, es decir, al Mundo de Beriá.

וכן רעש דאופנים ג"כ לא נמשך שם הוי' ע"י למטה וזהו לא ברעש הוי'. שהרי המלאכים בקשו שתנתן להם התורה שהיא בחי' המשכות אלקות ולא נתנה להם

Del mismo modo, tampoco mediante el tumulto de los ofanim se atrae hacia abajo el Nombre Havaiá; esto es "Havaiá no estaba en el tumulto". Pues los ángeles pidieron que se les entregara la Torá, que corresponde al nivel de las emanaciones de la Divinidad, pero no se les entregó,

אלא לישראל דוקא שהם הן שיכולים להמשיך [עמ"ש מזה בפ' יתרו ע"פ זכור את יום השבת].

sino únicamente a Israel, pues son ellos quienes pueden atraerla hacia abajo. [Véase lo escrito sobre esto en Parshat Yitro, en la explicación de "Recuerda el día de Shabat".]

12 וגם שלמטה בעוה"ז הוא דוקא הכלי לזה ע"י ציצית ותפילין כו' כי נעוץ סופן כו'

Y también, precisamente abajo, en este mundo, se encuentra la vasija para esto, por medio de los tzitzit y los tefilín, etc., pues "su final está enclavado", etc.;

וכנ"ל מענין תר"ך עמודי אור שהעמוד עומד ע"ג [על גביו] קרקע דייקא כו' וכן החיות נושאות ומנושאות עם הכסא אבל לא נזכר שימשיכו למטה כו'.

y como se mencionó antes respecto de las 620 columnas de luz: la columna se apoya precisamente sobre el suelo, etc. Asimismo, las chayot "llevan y son llevadas" junto con el Trono, pero no se menciona que hagan descender nada abajo, etc.

13 וזהו ענין אני הוי' אלקיכם שנאמר פעם שנית אחר יצ"מ [יציאת מצרים] שהוא ענין המשכת מ"ד [מיין דוכרין] ויצ"מ [ויציאת מצרים] הוא העלאת מ"ן [מיין נוקבין] ביטול היש כו'.

Y esto es lo que significa que se diga por segunda vez, después del Éxodo de Egipto: "Yo soy Ha-vaiá, su D'os": se refiere a la atracción de mayin duchrin (aguas masculinas), mientras que el Éxodo de Egipto es la elevación de mayin nukvin (aguas femeninas), la autoanulación del yesh (existencia separada), etc.

והמשכות הן ע"י ב' בחיי מ"ע [מצות עשה] ומל"ת [ומצות לא תעשה]. ביטול היש לאין בבחי' ועשה טוב ברמ"ח מ"ע [מצות עשה] והפרדת הרע ע"י סור מרע ע"י ל"ת [לא תעשה] לא תאכל חלב כו'

Y las atracciones se producen mediante dos niveles: los mandamientos positivos y los mandamientos prohibitivos. La autoanulación del yesh en ayin (la nada) [corresponde] al nivel de "haz el bien", mediante los 248 mandamientos positivos; y la separación del mal se logra mediante "apártate del mal", por medio de las prohibiciones: "No comerás cheilev (grasa prohibida)", etc.,

שהם דברים שאין להם עלייה והם פנימיים ושעטנו מקיפים וכ"ז [וכל זה] הוא ע"י בחכמה אתברירו וכן בטומאה וטהרה יש דבר שמקבל טומאה כו' ויש דבר שאינו מקבל טומאה כו'

que son cosas que no pueden elevarse, y son interiores, mientras que shaatnez [es] circundante; y todo esto se logra mediante "son refinadas en Jojmá (sabiduría)". Y asimismo, en cuanto a la impureza y la pureza, hay algo que puede contraer impureza, etc., y hay algo que no puede contraer impureza, etc.;

אלא שהוא מבחי' דעת וכמארז"ל [וכמאמר רבותינו זכרונם לברכה] חכמה זה סדר קדשים [היינו בחכמה אתברירו כנ"ל] ודעת זה סדר טהרות [ועמ"ש מזה בביאור ע"פ שחורה אני ובפ' אחרי ע"פ לטהר אתכם כו' ועמ"ש באגה"ק [באגרת הקודש] בד"ה למה נסמכה.

sino que esto proviene del nivel de Daat (conocimiento), como dijeron nuestros Sabios, de bendita memoria: “Jojmá: este es el orden de Kodashim [es decir, ‘son refinadas en Jojmá’, como se explicó arriba], y Daat: este es el orden de Taharos” [y véase lo escrito al respecto en la explicación sobre “Soy negra”, y en la sección de Ajarei, sobre “purificarlos”, etc.; y véase lo escrito en Igueret HaKodesh, en el pasaje que comienza “Por qué fue colocada junto a”:

ולזאת מטהרת הטמא כו' וע' בזהר פ' פקודי (דרכ"ג ע"א) מענין חכמה ודעת ובאדר"י [ובאדרא זוטא] (דרצ"א א) ועמ"ש"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בענין דעת].

“Y por eso purifica al impuro”, etc. Véase también el Zóhar, sección de Pekudei (223a), sobre el tema de Jojmá y Daat, y la Idra Zuta (291a); y véase lo escrito arriba acerca de Daat].

וכללות הענין שע"י ביטול היש לאין מעורר ג"כ למעלה המשכת אין האמיתי אור הכתר ביש דאצילות

Y el asunto en su expresión general y colectiva es que, mediante la autoanulación del yesh en ayin, también se despierta Arriba la atracción del Ayin verdadero, la luz de Kéter (la Corona), hacia el yesh de Atzilut (Emanación);

כי על חו"ב [חכמה ובינה] כתיב להנחיל אוהבי יש קנה חכמה קנה בינה ב"פ [ב' פעמים] קנה גימטריא יש וכתוב והחכמה מאין תמצא. מכלל שהיא עצמה אינה עדיין בחי' אין.

pues acerca de Jojmá y Biná (entendimiento) está escrito: “Para hacer heredar yesh a quienes me aman”, y “Adquiere Jojmá, adquiere Biná”: “adquiere” (kneh) aparece dos veces, y su valor numérico es el de yesh; y está escrito: “Y la Jojmá se encuentra a partir de ayin”. De ello se infiere que ella misma todavía no es el nivel de ayin.

וכמ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] (קכ"ט א') שזהו ענין מ"ש היש הוי' בקרבנו אם אין פי' אם ההארה הנמשכת להם משם הוי' הוא מבחי' יש שהוא חו"ב [חכמה ובינה] או מבחי' אין

Y como está escrito en el Zóhar, parte III (129a), esto es lo que significa lo escrito: “¿Está Havaiá entre nosotros (ha-yesh) o ayin?”; es decir, si la iluminación que se les atrae desde el Nombre Havaiá proviene del nivel de yesh, que es Jojmá y Biná, o del nivel de Ayin

(כי מה שנמשך בחו"ב [בחכמה ובינה] שייך בחי' השגה ולכן נקרא יש. משא"כ אין הוא מה דלית מחשבה תפיסא ב"י [ביה]) והעיקר הוא ההמשכה כנ"ל:

(pues aquello que se prolonga en Jojmá y Biná pertenece al ámbito de la comprensión y, por eso, se lo llama yesh; en cambio, Ayin es aquello que "ningún pensamiento puede aprehender"). Y lo principal es la prolongación, como se dijo antes.

14 וענין חסדי ה'. חסד עילאה הוא רב חסד שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] וזהו וחסדי מאתך לא ימוש כו' כמ"ש בזהר (ח"ג [חלק ג'] קל"ו ב').

Y el asunto de "las bondades de Havaia": el Jésed supremo es rav jésed, "abundante bondad", que se revelará en el Tiempo Venidero. Esto es "Pero Mi bondad no se apartará de ti", etc., como está escrito en el Zohar (Parte III, 136b).

אך הכלי לזה הוא חסד דאצילות שעליו אמרו וכמה גופין תקינת לון כו' חסד דרועא ימינא כו' והוא כגופא לגבי נשמתא לבחי' ורב חסד כו'

Pero la vasija para esto es el Jésed de Atzilut (Emanación), del que dijeron: "¿Cuántos cuerpos has preparado para ellos!", etc.; "Jésed es el brazo derecho", etc. Y es como un cuerpo respecto de un alma, en relación con el nivel de "y abundante en bondad", etc.

(ועיין באגה"ק [באגרת הקודש] ד"ה וילבש צדקה. ובמ"א נת' [נתבאר] דפ"י כמה גופין תקינת לון קאי על ע"ס [עשר ספירות] דבי"ע וחסד דרועא ימינא הוא חסד שבע"ס [שבעשר ספירות] דבריאה שהוא כלי לחסד דאצילות שנק' נשמתא

(Y véase Igueret HaKódesh, el pasaje que comienza "Y se vistió de justicia". En otro lugar se explicó que la expresión "¿Cuántos cuerpos has preparado para ellos!" se refiere a las Diez Sefirot de Beriá, Yetzirá y Asiá, y "Jésed es el brazo derecho" es el Jésed de las Diez Sefirot de Beriá, que es una vasija para el Jésed de Atzilut, llamado el alma (nishmata),

כמו שהגוף הוא כלי לנשמה ועד"ז ג"כ חסד דאצילות הוא כלי לגבי רב חסד שהוא בחי' נשמתא לנשמתא כו'.

tal como el cuerpo es una vasija para el alma; y, de manera análoga, también el Jésed de Atzilut es una vasija respecto de rav jésed, que es el nivel de un alma del alma, etc.)

ועדי"ז יש לפרש מ"ש בזהר ח"ג [חלק ג'] שם וחסד דקשוט לאו בחיי גופא אתמר אלא בחיי דנשמתא, פי' חסד דאצי' נק' חיי גופא שהוא חיות ומקור לע"ס [לעשר ספירות] דבי"ע שנקרא גופא כנ"ל וחסד דאצי' הוא נשמה

Y de manera análoga puede explicarse lo que está escrito allí en el Zohar, Parte III: "El Jésed de verdad no se refiere a la vida del cuerpo, sino a la vida del alma". El significado es que el Jésed de Atzilut es llamado "la vida del cuerpo", pues es la fuerza vital y la fuente de las Diez Sefirot de Beríá, Yetzirá y Asiá, llamadas "cuerpo", como se dijo antes; y el Jésed de Atzilut es un alma

להן כנשמה המחיה את הגוף משא"כ בחיי רב חסד לא שייך כלל שיהיה אפי' [אפילו] נשמה לע"ס [לעשר ספירות] דבריא יצירה עשייה אלא שהוא נשמה המחיה חסד דאצי' וזהו חיי דנשמתא כו' וכנ"ל שהוא בחיי נשמה לנשמתא כו').

para ellas, como el alma que da vida al cuerpo. En cambio, respecto del nivel de rav jésed, no cabe en absoluto decir que sea siquiera un alma para las Diez Sefirot de Beríá, Yetzirá y Asiá; más bien, es un alma que da vida al Jésed de Atzilut. Y esto es "la vida del alma", etc., y, como se mencionó antes, es el nivel de un alma del alma, etc.)

וענין בתורת ה' חפצו ובתורתו יהגה שיש ב' תורות. תורת ה' ותורתו. הנה למטה היינו תשב"כ [תורה שבכתב] ותשב"ע [ותורה שבעל פה] (ועמ"ש ע"פ נאו לחייך בתורים).

Y el asunto de "En la Torá de Havaíá está su deseo, y en su Torá medita": hay dos Torás, "la Torá de Havaíá" y "su Torá". En el plano inferior, esto corresponde a la Torá Escrita y la Torá Oral (y véase lo escrito sobre "Hermosas son tus mejillas con los adornos").

אך באמת הנה יש ב' תורות, והוא מ"ש בספר הבהיר (נ"א [נוסחא אחרינא] במעין חכמה) דוד המלך ע"ה [עליו השלום] היה מחבר תורה שלמעלה בהקב"ה פי' תורה שלמעלה היא ג"כ המשכות

Pero, en verdad, hay dos Torás; y esto es lo que está escrito en Sefer HaBahir (en otra versión: en Ma'ayan HaJoimá): "El rey David, de bendita memoria, unía la Torá que está Arriba con el Santo, bendito sea". El significado es que la Torá que está Arriba también consiste en emanaciones

אלא שהמה ע"פ אופן אחר לגמרי. ולא נתגלה אלא להאבות אברהם ויצחק חפרו בארות ויעקב היה עובדא שלו במקלות.

solo que son de una índole completamente diferente. Y solo fueron reveladas a los Patriarcas: Avraham e Yitzjak cavaron pozos, y la labor de Yaakov consistió en los bastones.

והוא ענין אחד עם תפילין שלנו (כמבואר בזהר ויצא דקס"ב א') ואם אחד מישראל דעתה יעשה זאת לא יפעל כלום.

Y es una misma cuestión que nuestros tefilín (como se explica en el Zohar, Vayetzei, 162a); y si hoy un miembro del pueblo de Israel hiciera esto, no lograría nada.

וכן חנוך היה תופר מנעלים ועל כל תפירה כו' היינו מפני שהמשכתם היה כמו בתורה שלמעלה

Y asimismo, Janoj cosía zapatos, y en cada puntada, etc. Esto se debe a que lo que ellos hacían descender era como en la Torá que está Arriba.

(ועמ"ש קצת כעין זה ע"פ וישלח יעקב וע"פ ויקח מן הבא בידו מנחה) משא"כ תורת משה שהיא מורשה קהלת יעקב היא איך ומה שימשיך כל אדם כו'

(Y véase lo escrito sobre algo parecido a esto, acerca de "Y Yaakov envió" y de "Y tomó de lo que llegó a su mano un obsequio"). En cambio, la Torá de Moshé, que es "la herencia de la congregación de Yaakov", indica cómo y qué hará descender cada persona, etc.

(ועמ"ש ע"פ אם בחקתי תלכו ע"ש) וזהו ענין תורת ה' ובתורתו. והיא חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר. וחכמה תתאה.

(Y véase lo escrito acerca de "Si caminan según Mis estatutos"; consúltese allí). Y este es el sentido de "la Torá de Havaíá" y "su Torá": se trata de Jojmá superior, que está incluso por encima de Kéter, y de Jojmá inferior.

(ועמ"ש בפי יתרו ע"פ וכל העם רואים בענין אל תאמרו מים מים כו', ופי' וענין חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר י"ל [יש לומר] עפמ"ש [על פי מה שכתוב] בפי' האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] לספרא דצניעותא בפ"ק [בפרק קמא] והוא בזהר הרקיע)

(Y véase lo escrito en la parashá de Yitró acerca de "Y todo el pueblo veía", respecto de "No digan: 'Agua, agua'", etc. El significado y el concepto de la Jojmá superior, que está incluso por encima de Kéter, pueden explicarse según lo escrito en el comentario del Arizal sobre el Sifra DiTzniuta, en el primer capítulo, que se encuentra en Zohar HaRakia)

(דק"ט ע"א) שהביא שם מ"ש באדר"ז [באדרא זוטא] [דר"צ ע"א] ע"פ אלקים הבין דרכה כו' וז"ל [וזה לשונן] א"נ [אי נמי] מקומה היינו מו"ס [מוחא סתימאה] עצמה ודרכה היינו הראש הב' שמשם יצאה למקום מו"ס [מוחא סתימאה].

(119a), donde cita lo escrito en la Idra Zuta (290a) acerca de "D'os comprendió su camino", etc.; y estas son sus palabras: "Otra interpretación: su lugar es la Moja Stimá misma, y su camino es la segunda cabeza, desde la cual salió hacia el lugar de la Moja Stimá".

וכ"ש [וכל שכן] ההיא חכמה דסתימא ביה בע"ק [בעתיקא קדישא] היינו בראש הא' העליון כי כחה שם בדקות והעלם גדול כו' עד נמצינו למדין דמו"ס [דמוחא סתימאה] ראשיתה דיליה סתום בעתיקא

Y con mayor razón, "aquella sabiduría que está oculta en él, en Atiká Kadishá"; es decir, en la primera cabeza, la más elevada, pues su fuerza se encuentra allí con gran sutileza y ocultamiento", etc., hasta: "Encontramos, pues, que el comienzo de la Moja Stimá misma está oculto en Atiká,

כי שם שורשה כו' עכ"ל [עד כאן לשונן], והיינו ברד ל"א ממש אשר שם העצמות העליון כמבואר שם והובא ג"כ כ"ז [כל זה] בספר הדרת מלך על סד"צ [ספרא דצניעותא] [דרט"ז ע"ב]

"porque allí está su raíz", etc. Fin de la cita. Esto se encuentra en la propia Radla (la Cabeza Incognoscible), donde está la Esencia suprema, como se explica allí; y todo esto también se cita en el libro Hadrás Melech sobre el Sifra DiTzniusa (216b).

וזהו ענין חכמה עילאה שלמעלה גם מכתר והיינו לפי שהיא שרש החכמה שברדל"א [שברישא דלא אתידע] ממש שהוא מלי דא"ס שלמעלה מגלגלתא דא"א שהוא הכתר כו'

Y este es el concepto de la Jojmá superior, que está incluso por encima de Kéter: esto se debe a que es la raíz de la Jojmá que está en la propia Radla, la cual es la Maljut del Infinito (Ein Sof), que está por encima de la Gulgalta de Arij Anpín, que es Kéter, etc.

וזהו ג"כ ענין הנז' [הנוכח] בביאור ע"פ כי אתה נרי בענין התורה שמקורה ושרשה הוא במו"ס [במוחא סתימאה]

Y este es también el concepto mencionado en la explicación sobre "Pues Tú eres mi lámpara", respecto de la Torá, cuya fuente y raíz está en Mojá Stimá,

והיינו בחי' חכמה שבכתר ע"פ קבלת מהרמ"ק [מהרבי משה קורדובירן] וע"פ קבלת האריז"ל [הארי"י זכרוננו לברכה] הוא הגבה למעלה במלי' דא"ס וע"ש שמקור זה נמשך בתורה שלפנינו בגשמיות נעוץ תחלתו בסופן דייקא כו'.

es decir, el nivel de Jojmá dentro de Kéter, según la Kabalá del Ramak (Rabí Moshé Cordovero); y según la Kabalá del Arizal, se encuentra mucho más arriba, en la Maljut del Infinito. Véase allí que esta fuente se transmite a la Torá que tenemos ante nosotros en el plano físico, pues “su comienzo está incrustado precisamente en su final”, etc.

15 והנה כנגד ב' בחי' שנתבאר שיש חסד דקשוט שיתגלה לעי"ל [לעתיד לבוא] וכן תורת ה' והכלי לזה הוא בחי' גמ"ח [גמילות חסדים] ותורה צוה לנו כו'

Ahora bien, en correspondencia con los dos niveles que se explicaron —que el Jésed de verdad se revelará en el Tiempo Venidero, y asimismo la Torá de Havaíá, y que la vasija para esto es el nivel de los actos de bondad (guemilut jasadim) y “La Torá [que Moshé] nos ordenó”, etc.—

כנגד זה נאמר בפ' ציצית ב"פ [ב' פעמים] אני הו"י אלקיכם. הא' נגד הכלי והב' נגד מה שיתגלה לעי"ל [לעתיד לבוא] בחי' חסד דקשוט ותורת ה'.

en correspondencia con esto, en la sección de tzitzit se dice dos veces: “Yo soy Havaíá, su D'os”: la primera corresponde a la vasija, y la segunda, a lo que se revelará en el Tiempo Venidero, el nivel del Jésed de verdad y la Torá de Havaíá.

ולכן נאמר פסוק זה בפ' ציצית דוקא כי בציצית יש ב' בחי' המשכת ל"ב חוטין ל"ב נתיבות חכמה והטלית שהוא המקיף שרומזין לשני בחי' תורה ומצות והם כלים להמשכת הנ"ל:

Y por eso este versículo se dice específicamente en la sección de tzitzit, pues en el tzitzit hay dos niveles: la atracción de los treinta y dos hilos, los treinta y dos senderos de Jojmá (sabiduría), y el talit, que es el envolvente [manto]; estos aluden a los dos niveles de Torá y mitzvot, y son vasijas para la atracción mencionada arriba.

16 ה ולתוספת ביאור מעט בענין שנאמר ב"פ [ב' פעמים] אני הוי' אלקיכם. הנה מתחלה יש להקדים מ"ש בזהר פ' וישלח דף קע"ד א' כמה דקב"ה [דקודשא בריך הוא] לזמנין אתקרי הוי' ולזמנין אתקרי אלקים. ה"נ [הכי נמי] לזמנין אקרי ישראל.

5. Y para añadir una breve explicación acerca de que “Yo soy Havaíá, su D'os” se dice dos veces, primero debemos anteponer lo que está escrito en el Zóhar, Parshas Vayishlach, página 174a: “Así como el Santo, bendito sea, a veces es llamado Havaíá y a veces es llamado Elokim, así también a veces [el patriarca] es llamado Israel

17 ולזמנין אקרי יעקב. וכלא בדרגין ידיען. והענין כמ"ש במ"א ע"פ ויברא את האדם בצלמו בצלם אלקים
y a veces es llamado Yaakov; y todo está en niveles conocidos”. Y el asunto es como está escrito en otro lugar, acerca de “Y creó al hombre a Su imagen, a imagen de D'os”:

ב"פ [ב' פעמים] בצלם כנגד ב' בחי' שיש בנשמה הא' המתפשטת ומתלבשת בגוף כו' ובחי' הב' היא בחי' הנשמה שעומדת למעלה בבחי' מקיף כו'.

“A imagen” aparece dos veces, en correspondencia con dos niveles que hay en el alma: el primero, que se extiende y se inviste en el cuerpo, etc.; y el segundo nivel es el del alma que permanece arriba, como una luz circundante (makif), etc.

וזהו ג"כ ב' השמות דיעקב וישראל שהן כנגד ב' בחי' הנ"ל שבנשמה. ושרשן מב' שמות הוי' אלקים ועיין בזהר ר"פ במדבר.

Y estos son también los dos nombres Yaakov e Israel, que corresponden a los dos niveles del alma mencionados anteriormente; y su raíz proviene de los dos Nombres Havaíá [y] Elokim. Véase también el Zóhar, al comienzo de la parashá de Bamidbar.

18 והנה נודע ענין יחוד הוי' אלקים וכמ"ש לעיל פ' וארא ע"פ וידבר אלקים כו' אני הוי' ע"ש.

Ahora bien, es conocido el tema de la unión de Havaíá [y] Elokim, como está escrito más arriba, en la sección de Vaerá, acerca de “Y Elokim habló”, etc., “Yo soy Havaíá”; véase allí.

וכך נמשך גילוי אלקות מבחי' הנשמה שלמעלה מן הגוף בתוך הנשמה המלובשת בגוף וכמ"ש גבי חברי דניאל

Y así, una revelación de la Divinidad se extiende desde el nivel del alma que está por encima del cuerpo hasta el alma investida en el cuerpo, como está escrito acerca de los compañeros de Daniel:

אבל חרדה גדולה נפלה עליהם וארז"ל [ואמרו רבותינו זכרונם לברכה] משום דמזליהו חזי שחלק הנשמה שלמעלה מהגוף נק' מזל ע"ש שממנו נוזל ונמשך בחלק הנשמה שבגוף, וזהו לא יקרא שמך יעקב

“Pero un gran temblor cayó sobre ellos”; y nuestros Sabios, de bendita memoria, dijeron: “Porque su mazal vio”. Pues la parte del alma que está por encima del cuerpo se llama mazal, ya que de ella fluye (nozel) y se extiende [la luz] hacia la parte del alma que está en el cuerpo. Y esto es “Tu nombre no será llamado Yaakov,

כי אם ישראל יהיה שמך שמאיר ונמשך מבחי' ישראל בבחי' יעקב ועמ"ש בפ' בלק ע"פ לא הביט און ביעקב כו' שבשבת הוא גילוי ובחי' ישראל ממש.

sino que tu nombre será Yisrael”: que resplandece y se extiende desde el nivel de Yisrael hacia el nivel de Yaakov. Y véase lo escrito en la sección de Balak acerca de “No ha observado iniquidad en Yaakov”, etc.: que en Shabat se revela el nivel mismo de Yisrael.

19 וזהו אני הוי' אלקיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים פי' ע"י ששם הוי' נמשך להיות הוא ממש אלקיכם

Y esto es [lo que significa] “Yo soy Havaia, su D'os (Elokeichem), que los saqué de la tierra de Egipto”: es decir, mediante el descenso del Nombre Havaia, para que Él mismo sea su Elokeichem (su D'os),

שיאיר בבחי' גילוי בשם אלקים ועי"ז מאיר בחי' ישראל ממש בבחי' יעקב ועי"ז נמשך להיות יציאת מצרים לצאת מהמצרים וגבולים המסתעפים מההסתר דשם אלקים כו',

de modo que ilumine de forma manifiesta en el Nombre Elokim; y mediante esto, el nivel de Israel mismo ilumina en el nivel de Yaakov; y mediante esto se produce el Éxodo de Egipto, para salir de los estrechos y límites que se desprenden del ocultamiento del Nombre Elokim, etc.;

שמחמת התגלות שם הוי' נמשך יצ"מ [יציאת מצרים] להיות כלה שארי ולבכי כו', וזהו להיות לכם לאלקים.

pues a raíz de la revelación del Nombre Havaia se produce el Éxodo de Egipto, de modo que “mi carne y mi corazón desfallecen”, etc. Y esto es “para ser su Elokim”.

והענין דהנה מבואר באדרא דנשא (דקל"ח ב') ובפ"י האריז"ל [האר"י זכרוננו לברכה] שם שכשנאמר ב' שמות הוי' בפסוק א' אזי חד רומז לז"א וחד לע"ק [לעתיקא קדישא].

Y el asunto es que, como se explica en la Idra de Naso (138b), y en el comentario del Arizal allí, cuando en un versículo se mencionan dos Nombres Havaíá, uno alude a Zeir Anpín y el otro a Atika Kadisha.

וכמ"כ [וכמו כן] הפ"י גם כאן בפסוק זה דאני הוי' שנאמר תחלה היינו ז"א דאצילות אשר הוא אלקיכם שנמשך בגילוי בשם אלקים הוא מל' דאצילות והיינו ע"י התומ"צ [התורה ומצות] שע"י ממשיכים גילוי שם הוי' ממש.

Del mismo modo, aquí, en este versículo, "Yo soy Havaíá", que se menciona primero, se refiere a Zeir Anpín de Atzilut, que es su Elokeichem (su D'os), y que desciende de forma manifiesta en el Nombre Elokim, que es Maljut de Atzilut. Esto ocurre mediante la Torá y las mitzvot, por medio de las cuales se atrae la revelación del Nombre Havaíá mismo.

20 ועכ"ז [ועם כל זה] התומ"צ [התורה ומצות] הם רק בחי' כלים לגילוי תורת ה' ורב חסד שיתגלה לע"ל [לעתיד לבוא] דהיינו בחינת שם הוי' הב' שהוא בחי' ע"ק [עתיקא קדישא] ולגבי גילוי זה נקי שם הוי' דז"א רק כמו שם אלקים כו'.

Sin embargo, la Torá y las mitzvot son solo el nivel de vasijas para la revelación de la Torá de Havaíá y de rav jésed (bondad abundante) que se revelará en el Futuro Venidero; es decir, el nivel del segundo Nombre Havaíá, que es el nivel de Atika Kadisha. En relación con esta revelación, el Nombre Havaíá de Zeir Anpín se considera solo como el Nombre Elokim, etc.

21 וז"ש [וזהו שכתוב] להיות לכם לאלקים כלומר שע"י יציאת מצרים יומשך גילוי בחי' סוכ"ע שהוא בחי' ע"ק [עתיקא קדישא] שלגבי גילוי זה נקי הגילוי דהוי' דז"א רק בחי' אלקים בחי' ממכ"ע [ממלא כל עולמין].

Y esto es lo que está escrito: "para ser Elokim para ustedes"; es decir, por medio del Éxodo de Egipto se atraerá una revelación del nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), que es el nivel de Atika Kadisha. En relación con esta revelación, la revelación de Havaíá de Zeir Anpín se llama solamente el nivel de Elokim, el nivel de la luz que llena todos los mundos (memalé kol almin).

ואח"כ נאמר אני הוי' אלקיכם פי' שם הוי' דעתיק יאיר ויתגלה ממש בז"א דהיינו להיות הוי' ממש אלקיכם בבחי' גילוי, וכנ"ל בענין

Y después se dice: "Yo soy Havaíá, su D'os (Elokeijem)": esto significa que el Nombre Havaíá de Atik brillará y se revelará verdaderamente en Zeir Anpín; es decir, que Havaíá misma sea Elokeijem de ustedes de manera manifiesta; como se mencionó antes respecto de

יחוד ב' שמות הוי' אלקים דזו"נ [דזעיר אנפין ונוקבא] דאצי" שהיחוד הוא שלא יהי' [יהיה] שם אלקים מסתיר אלא דשם הוי' ית גלה ממש להיות הוי' ממש אלקיכם.

la unión de los dos Nombres, Havaíá [y] Elokim, de Zeir Anpín y Nukvá de Atzilut (Emanación): que la unión consiste en que el Nombre Elokim no oculte, sino que el Nombre Havaíá se revele verdaderamente, de modo que Havaíá misma sea Elokeijem.

22 וכך עדי"ז למעלה יותר שז"א נק' שם אלקים לגבי ע"ק [עתיקא קדישא] שנקרא הוי' וזהו ענין שמו הגדול וא"כ ג"כ פי' אני הוי' אלקיכם שלא יהיה בחי' הכלים דז"א מסתירים על גילוי ע"ק [עתיקא קדישא] שהוא בחי' סוכ"ע

Y así también, en este mismo sentido, en un nivel superior: Zeir Anpín es llamado el Nombre Elokim con respecto a Atika Kadisha, que es llamado Havaíá; y este es el sentido de Su gran Nombre. Por lo tanto, el significado de «Yo soy Havaíá, su D'os» también es que las vasijas de Zeir Anpín no oculten la revelación de Atika Kadisha, que es el nivel de la luz que circunda todos los mundos (so-vev kol almin),

כי אם בחי' סוכ"ע יומשך ויאיר בגילוי ממש כו' ועמ"ש במ"א ע"פ לעשות הישר בעיני ה' אלקיך וע"פ וידעת היום כו' כי הוי' הוא האלקים בשמים ממעל ועל הארץ מתחת כו':

sino que el nivel de la luz que circunda todos los mundos sea atraído hacia abajo y brille en una revelación manifiesta, etc. Y véase lo escrito en otro lugar acerca de «hacer lo recto a los ojos de Havaíá, tu D'os», y acerca de «Y sabrás hoy», etc.: «que Havaíá es Elokim en los cielos arriba y en la tierra abajo», etc.

23 וי"ל [ויש לומר] עוד דהנה נודע שבכתר יש ב' בחי' ע"י [עתיק יומין] וא"א והנה פי' להיות לכם לאלקים ודאי

Y puede decirse además: es sabido que en Kéter (la Corona) hay dos niveles, Atik Yomin y Arij Anpín. Ahora bien, el significado de «para ser Elokim para ustedes» ciertamente

היינו גם נגד התגלות בחי א"א. שע"ז אמרו דז"א בעלותו לגבי עתיקא דהיינו א"א שנק' ג"כ עתיקא כנודע. כאלקים חשוב.

se aplica también con respecto a la revelación del nivel de Arij Anpín; pues sobre esto dijeron que Zeir Anpín (los atributos emocionales), al ascender con relación a Atiká —es decir, Arij Anpín, que también es llamado Atiká, como es sabido—, “es considerado como Elokim”.

אך שיהיה אני הוי' אלקיכם שיתגלה שם הוי' דא"א ממש בז"א להיות הגילוי בז"א ממש מבחי א"א. הנה צ"ל ההמשכה מלמעלה יותר.

Pero para que tenga lugar “Yo soy Havaia, su Elokim” —que el Nombre Havaia de Arij Anpín mismo se revele en Zeir Anpín, de modo que la revelación en el propio Zeir Anpín provenga del nivel de Arij Anpín—, la transmisión debe descender de un nivel aún más elevado.

24 וכמו יחוד שם הוי' אלקים דז"נ [דועיר אנפין ונוקבא] הוא ע"י ההמשכה מאו"א [מאבא ואימא] כו', וכך עד"ז שיהיה גילוי א"א ממש בשם אלקים דלעתיד דהיינו בז"א הוא ע"י המשכה גדולה ועצומה מבחי עתיק ממש שלמעלה מא"א [מאריך אנפין].

Y así como la unión del Nombre Havaia [y] Elokim de Zeir Anpín y Nukvá se produce mediante la emanación desde Aba e Ima, etc., del mismo modo, para que haya una revelación del propio Arij Anpín en el Nombre Elokim del Futuro, es decir, en Zeir Anpín, se requiere una emanación grande e inmensa desde el nivel del propio Atik, que está por encima de Arij Anpín.

וע"ד מ"ש במ"א בענין הפך ים ליבשה שעלמא דאתכסיא יאיר בגילוי גמור ממש בעלמא דאתגליא הוא ע"י שנמשך מבחי כי גאה גאה שלמעלה מבחי סוכ"ע כו'.

Esto sigue la línea de lo escrito en otro lugar acerca de “Él convirtió el mar en tierra seca”: que el mundo oculto (alma de'iskasya) brillará con una revelación completamente manifiesta en el mundo revelado (alma de'isgalya), [y] esto se produce mediante una emanación desde el nivel de “porque Él es exaltado en gran manera”, que está por encima del nivel de la luz que circunda todos los mundos (sovev kol almin), etc.

ועד"ז נאמר כאן תחלה להיות לכם לאלקים ואח"כ ע"י גילוי בחי עתיק ממש נאמר אני הוי' אלקיכם כו':

Del mismo modo, aquí primero se dice: “para ser para ustedes Elokim”, y después, mediante la revelación del propio nivel de Atik, se dice: “Yo soy Havaia, su D'os”, etc.

LikuteiTorah.com
LA PARASHÁ JASÍDICA

Sobre esta edición

Esta edición contiene el texto hebreo y la traducción al español.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nuestra traducción al español, hecha de nuestra traducción inglesa del hebreo, sin las notas de Kehot: CC BY 4.0.

Esta edición en su conjunto: CC BY-NC 4.0. Puede copiarse, imprimirse y compartirse libremente, citando a Kehot Publication Society y likuteitorah.com; no puede venderse. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

La traducción al español se hizo desde la edición en inglés de likuteitorah.com con ayuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), con el hebreo al lado para cotejar; todavía no la revisó un editor humano. Coteja con el hebreo todo lo importante.

El Rebe pidió que los maamarim de la parashá de la semana, la «Parashá jasídica», se estudien durante esa semana, repartidos en sus siete días (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por qué estudiarla y las brajot del Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Un proyecto gratuito y sin fines de lucro; aquí no se vende nada. Sin afiliación con Kehot, Sefaria ni la Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/es/likutei-torah/shelach/17/

DEDICADO EN HONOR DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

El padre del Rebe, Reb Leví Itzjak